

SANOMAT Seurakunta

5/2023 www.salonseurakunta.fi 2.12.2023

Rauhaa adventin aikaan

Älä kannan
huoliasi yksin s. 6

Kauneimmat
joululaulut s. 8

Joulukirkot
kutsuvat s. 16

Joulun valot

Tätä kirjoittaessani on lähes arkinen talvi vallannut koko maan. Talven pakkaset osaavat aina jotenkin yllättää. Pitää jälleen totutella kylmään. Onneksi näin pimeimpään vuodenaikaan liittyvät joulun valot. Valkean lumipeitteen avustamina ne tuovat, jos ei suoranaisesti lämpöä, niin ainakin lämmittävät mieltä. Omaa kieltään ne kertovat siitä, kuinka joulun lapsi tuo tullessaan valoa, lämpöä, toivoa ja uudistumisen mahdollisuuden alati pimenevään maailmaan.

Kirkkovuoden loppuminen ja uuden alku ovat taas merkki siitä, että adventin aika on odotuksen ja toivon aikaa. Ensimmäisenä adventtina kaikuvat jälleen Hoosianna-huudot tai, meidän tapauksessamme, parimminkin -laulut. Tällä tahdomme olla jäl-

leen toivottamassa Jeesus-lapsen tervetulleeksi keskellemme.

Mennyt syksy on varmasti ollut monelle hyvinkin kiireistä aikaa. Näin ainakin seurakunnassa, kun luottamuselimissä ollaan jälleen vuoden loppua kohti tultaessa hyväksymässä niin talous- kuin toimintasuunnitelman. Samaan aikaan on ollut käynnissä myös koko seurakunnan hallintoa koskeva lakiuudistus ja sen mukainen uusi hallinto- ja taloussääntö.

Samaan aikaan on osunut myös seuraavan kolmivuotiskauden strategian luominen. On ollut jatkuvasti sellainen tunne, että kun yhdessä asiassa on päästy eteenpäin, on toinen asia valmisteltavana. Kiinteistöjen myyntikin aiheuttaa oman vaivansa, vaikka sekin on välttämätöntä. Ehkäpä

siksi tuntuu erityisen mukavalta ajatella, että joulun mennessä nämä työt on saatettu päätökseen, ja joulun jälkeinen aikoloppiaiseen saakka on ainakin jossain määrin hiljaista ja rauhallista aikaa.

Maailma on aina muutoksessa. Vanhat tavat ja perinteet tahtovat unohtua, eikä uusia tapoja aina osata muodostaa. Siksin on tärkeää, että joulun kaltaiset ajat vakiintuneine tapoineen toistuvat. Kunpa mahdollisimman monella olisi, oli sitten kyse yksinäisistä joulun viettäjistä tai perheistä, mahdollisuus kokea joulun valot mielenrauhan ja yhteisen juhlan merkkeinä.

Kauneimmat joululaulut alkavat taas kaiku kirkkoissa. Tilaisuuksissa kannetaan aina kolehti joululahjana maailman vähäosaisien auttamiseksi. Jollakin lailla kauneimpia

joululauluja veisatessa voi kokea yhteyttä maailmanlaajuisestikin. Koskeehan joulun ilosanoma koko ihmiskuntaa.

Rauhallista ja iloistakin adventin ja joulun aikaa toivottaen

Timo Hukka
kirkkoherra

Oikeasti Jumala, oikeasti ihminen: jumalallista humanismia

TIMO VIITANEN

Jouluna Jumala tuli ihmiseksi. Tämän me tiedämme.

Jouluna ihmiseksi tullut Jumala ei lakannut olemasta Jumala. Tätä harvemmin tulee ajatelleeksi.

Jeesus ei ole puoliksi Jumala ja puoliksi ihminen. Tätä varsinkaan ei tule ajatelleeksi.

Jumaluus ja ihmisyyt eivät vie tilaa toisiltaan. Jumaluus on "jotain ihan muuta". Samaa sanoo kirkkoisä Augustinus julistaessaan, että "armo ei kumoa luontoa, vaan täydellistää sen". Voisi ajatella, että jos ihmisyyt ja jumalallisuus ovat täysin erilaisia, mitään kohtaamista ei voisi tapahtua. Totuus on toisenlainen: juuri erilaisuutensa takia ihmisyyt ja jumalallisuus eivät ole toistensa tiellä eivätkä kilpaile samasta tilasta.

Mutta vieläkin jännittävämpää on luvassa. Jeesuksen jumaluus on sitä, että hänessä ruumiillistuu "Logos", maailman "piirustukset": se, jonka mukaisesti asiat maailmankaikkeudessa ja ihmisen elämässä ovat oikealla ja hyvällä tolalla.

Tämä järjestys voi saada hahmon meidänkin elämässämme, minun ja sinun. Ei "luonnostaan", kuten Jeesuksen elämässä, eikä heti tai täydellisesti, vaan siten, että me tavikset pääsemme osille Jeesuksen elämästä. Tätä tarkoittaa kaikki kirkollinen puhe "vanhurskaudesta" ja "pyhydestä": sitä, että minusta ja sinusta tulee –jos Jumala suo –tänäänkin vähän enemmän jumalankaltaisia. Rakastavia ja armahtavia; valmiita auttamaan; oikeudenmukaisia ja totuuden ystäviä. Ja ties mitä vielä –Jumalan lahjoilla ei ole määrää, ei rajaa.

Inhimillinen rajoittuneisuus väistyy siellä, missä rajattomien mahdollisuuksien Jumala pääsee luomaan uutta. Se ei vähennä mitään ihmisestä, vaan päinvastoin restauroi ennalleen sen Jumalan kuvan, jollainen ihminen on, kun hänestä riisutaan itsekkyys, rakkaudettomuus ja kaikki elämää kaventava.

*Sana tuli lihaksi
ja asui meidän keskellämme.
Me saimme katsella hänen
kirkkauttaan,
kirkkautta, jonka Isä ainoalle
Pojalle antaa.
Hän oli täynnä armoa ja
totuutta.*

Adventin aika on alkamassa ja kuljemme kohti joulua. Seurakunta tarjoaa monenlaista tapahtumaa ja tilaisuutta joulun odotukseen. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina 3.12. lauletaan kirkoissa Hoosiannaa ja sytytetään ensimmäinen ad-

venttikynttilä. Kauneimmat joululaulut kutsuvat jälleen eri puolilla seurakuntaa laulamaan hyvän asian puolesta. Joulu-kerkoissa voi hiljentyä joulun sanoman äärelle.

Ajantasainen tieto seurakunnan toimin-

nasta löytyy aina verkkosivuilta www.salonseurakunta.fi. Tietoa on myös viikoittain ilmoituksissa, jotka julkaistaan Salon Seudun Sanomissa, Salonjokilaaksossa, Perniönseudun Lehdessä ja Auranmaan Viikkolehdessä.

Hiljaisuutta ja retriittejä

PIENI PYHIINVAELLUS

1.4. Galleria Levolasta Yliskylän kirkkoon ja takaisin. Kirkossa pyhiinvaellusmessu. Lisätietoa myöhemmin.

TAIDERETRIITTI

19.–21.4. Naarilan leirikeskuksesta. Ohjaajina Liisi Kärkkäinen, Anne Niemi ja Henna Seppälä. Mukaan mahtuu 18. Kaikki taide, mitä teemme on itseämme varten ja auttaa hiljaisuudessa kuuntelemaan Jumalan puhetta meissä. Taiteilijan kykyjä ei tarvita. Innostus riittää. Väreistä voi nauttia. Maalaamme akryyli- ja vesiväreillä. Aihe tarkentuu myöhemmin. Ilmoittautuminen seurakunnan nettisivujen kautta 19.1.24 alkaen. Lisätietoja Liisiltä 044 774 5266.

HILJAISUUDEN PÄIVÄ

13.4. klo 10–18 Perniön leirikeskus Reilassa.

HILJAISUUDEN POLKU

25.5. ja 31.8. Teijon kansallispuistossa.

www.salonseurakunta.fi/aikuisille/retriitit

Jouluradiolta kaksi Hoosiannaa

Tänä vuonna Jouluradion Hoosianna kuljettaa kirkkoa kohti edelläkävijöiden joukkoa, sillä rakastettua hymniä on versioinut tekoäly. Aivan yksin sitä ei ole päästetty huseeraamaan, sillä isäntinä ovat olleet Patrick Ihalainen ja artistti Rony Rex alias Rony Vartio. Tänä vuonna on kaksi versiota, joista toinen on puhtaasti keinoälyn versio ja toinen on aidosti tuotettu Hoosianna. 3.12. klo

00:00 pääkanavalla kajahtaa Hosanna. Rony Rexin sovittama Hoosianna kuuluu PopJoulussa ja Lasten jouluradiossa kerran tunnissa.

Jouluradio avasi joulumusiikkikauden marraskuun alussa. Joulumusiikkia voi kuunnella verkossa jouluradio.fi, josta löytyy kahdeksan erilaista kanavaa. Jouluradiota voi kuunnella myös RadioPlayerissa.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

SALON HERÄTTÄJÄJUHLIEN TUNNUS VALITTU

Salon herättäjäjuhlien 2025 tunnukseksi on valittu **Matkalaista taluta**. Tunnus on Varsinais-Suomessa 1800-luvulla vaikuttaneen virsirunoilija Efraim Jaakolan kirjoittamasta Siionin virrestä 124. Valinnan teki Herättäjä-Yhdistyksen hallitus Salon juhlatoimikunnan valitsemasta kolmesta ehdotuksesta. Voittaneen ehdotuksen antoi Vappu Kempainen Halikosta.

*Kuule, Jeesus minua,
matkalaista taluta.
Sido armon siteellä,
rakkauden ikeellä.
SV 124:5*

SEURAKUNTASANOMIEN ILMESTYMINEN ENSI VUONNA

Ensi vuonna Seurakuntasanomat-lehti ilmestyy neljä kertaa (pääsiäisen aikaan, kesän alussa, syksyllä ja joulun aikaan). Lehti jaetaan varhaisjakelun mukana niihin taluksiin, joissa ei ole mainoskieltoa. Lehtiä on saatavilla myös seurakunnan toimipisteissä ja Salon kirjastoissa. Lehti tulee aina luettavaksi myös nettiin. Jakeluhäiriöistä voi ilmoittaa sähköpostiin tiedotus.salo@evl.fi.

NYT VOIT AUTTAA KOTIMAANAVUN PAIKALLISKERÄYKSELLÄ

Salon seurakunnassa on avattu Kotimaanavun paikalliskeräys. Yksinelävä salonseutulainen nainen tarvitsee tukea vuokratästä maksuun. Hänen tarinansa ja lahjoitusmahdollisuuden löydät Kotimaanavun sivuilta kotimaanapu.fi. Kerätyt varat menevät diakoniatyön kautta perille ihmiseltä ihmiselle. Voit lahjoittaa itse valitsemasi summan.

Kotimaanapu on kristillistä lähimmäisenrakkautta toteuttava hyväntekeväisyysjärjestö, jonka tuottama apu kohdistetaan täysimääräisesti Suomeen. Kotimaanapu on osa Kirkkopalvelut-kokonaisuutta.

KOTIMAANAPU

NÄITÄKIN VOIT TEHDÄ LUOMUNA, VAIKKA JOULUPÖYTÄÄN!

Ohjeet: Taina Koski

PUNAJUURI-AURAJUUSTOVUOKA

lisuke 6 hengelle

1 kg punajuuria
100 g sipulia
170 g Aurajuusto murennettu
2 dl ruokakermaa
¼ tl suolaa
¼ tl rouhittua mustapippuria

Keitä punajuuret kuorineen lähes kypsäksi (n. tunti). Anna jäähtyä keitinliemessään tai kylmässä vedessä. Kuori punajuuret ja raasta karkealla raastimella. Kuori ja pilko sipuli. Sekoita kaikki muut aineet paitsi kerma. Laita seos voideltuun uunivuokaan ja kaada kerma päälle. Paista 200 asteessa noin 45 minuuttia.

OMENA-PUNAJUURISALAATTI

6 hengelle

200 g omenia
150 g säilykepunajuurta
pala purjoa
Kuori omena.

Suikaloi tai raasta karkealla terällä sekä omena että punajuuri. Leikkaa purjo hyvin pieneksi silpuksi tai suikaleeksi. Sekoita kaikki keskenään.

WALDORFIN SALAATTI

150 g varsiselleriä
300 g omenaa (golden delicious)
50 g cashew-pähkinää
2 dl turkkilainen tai kreikkalainen jugurtti
½ dl majoneesia

Kuori omena. Pilko se suikaleiksi. Pese varsiselleri ja viipaloi niin ohueksi kuin saat. Säästä vihreä tupsu koristeeksi. Laita pähkinät pussiin ja rullaa kaulimella tai lasipulolla pähkinät rouheeksi, säästä muutama kokonainen koristeeksi. Sekoita kaikki aineet, siirrä tarjoilukulhoon tai -vatiin. Koristele sellerin tupsulla ja pähkinöillä.

UUNIJUREKSET

reilu annos 6 hengelle

3 perunaa
3 porkkanaa
½ pieni lanttu
1 palsternakka
2 sipulia
pala mukulaselleriä
1 tl suolaa
mustapippuria rouheena maun mukaan
tuoretta timjamia ja rosmariinia tai kuivattuja yrttejä
½ dl öljyä (rypsi tai oliiviöljy)
1 rkl juoksevaa hunajaa

Kuori ja paloita juurekset joko paloiksi tai tikuiksi, kuten ranskalaiset perunat. Paloita myös sipuli. Mausta suolalla ja mustapippurilla. Hienonna yrtit ja lisää joukkoon. Säästä pari yrtinoksa koristeeksi. Sekoita joukkoon öljy ja hunaja. Laita koko homma uunivuokaan ja kypsennä uunissa 175 asteessa noin tunti. Kääntele juureksia pari kertaa paiston aikana. Kokeile kypsyyttä haarukalla. Jos vielä raakaa, anna olla vielä vartti.

LUOMU SM VOITTAJA 2023

TEKSTI: WWW.LUOMURAVINTOLA.FI

Kyymmenettä kertaa järjestetyn ammattikeittiöiden Luomu SM -kilpailun voitot menivät tänä syksynä Salon seurakunnalle ja Tampereen steinerkoulun oppilasravintola Timjamille.

Vuodesta 2014 käydyssä ammattikeittiöiden Luomu SM -kilpailussa voiton saa yksi julkinen ja yksi yksityinen toimija, joilla luomun kilomääräinen käyttöaste lisääntyi eniten vuosien 2021–2022 aikana. Lisäksi kilpailussa on kolme perussarjaa erikokoisille julkisille ja yksityisille toimijoille. Sarjansa voittaa toimija, jolla luomun osuus on vuoden 2022 aikana ollut kaikista käytetyistä elintarvikkeista suurin. Kilpailun järjestää Portaat luomuun -ohjelma.

Luomun osuus nollasta 14 prosenttiin

Salon seurakunta vei julkisten toimijoiden sarjassa voiton lisäämällä luomun osuuden nollasta 14 prosenttiin vuoden 2022 aikana. Vuoden 2023 Luomu SM -tittelit ratkesivat useassa sarjassa tiukoilla, vain yhden tai kahden prosentin eroilla. Tänä vuonna kilpailussa oli useita ensikertalaisia voittajia.

Portaat luomuun -ohjelman projektipäällikkö **Anu Arolaakso** kertoo, että vaikka yleisesti luomun kulutuksen ja ostamisen laskua on nähtävissä, on ammattikeittiöillä täysin toinen suunta.

– Keittiöt lisäävät luomua ja haluaisivat lisätä enemmänkin, kunhan tarjolla olisi tuotteita mitä tilata. Ammattikeittiöille luomun lisääminen on tärkeä osa vastuullisten toimintojen kehittämistä, Arolaakso toteaa.

Arolaakson mukaan suomalaiset ravintolat ja ruokapalvelut haluavat olla mukana saavuttamassa kansallista 25 prosentin luomutavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Yhtenä tärkeänä ponttimena luomun lisäämiseen on

hänen mukaansa tahtotila säilyttää luonnon monimuotoisuutta.

Ympäristöarvot tärkeitä

Salon seurakunnan ruokapalvelu- ja siivousesihenkilö Jaana Koli toteaa, että seurakunnassa ympäristöarvot ovat kauttaaltaan tärkeitä. Julkisten toimijoiden Luomu SM -voittajaksi kirineen seurakunnan ammattikeittiössä alettiin etsiä luomutuotteita ja niiden osuus tarjottavasta ruoasta nousi vuoden 2022 aikana nollasta 14 prosenttiin.

– Olemme tehneet paljon ekologisia päätöksiä. Tällä hetkellä esimerkiksi leirikeskustemme aamupala on tuorehempua lukuun ottamatta kokonaan luomua, Koli kertoo.

Hän toteaa, että koko ajan ruokapalveluissa pyritään lisäämään luomun määrää ja Portaat luomuun -ohjelman webinaareista on saanut hyviä vinkkejä hankintoihin.

– Jauheliha tulee meille läheiseltä luomutilalta, ja esimerkiksi kahvia on hyvin saatavilla. Joitain tuotteita löytyy hankalammin.

KAIKEN KANSAN AAMUPALA

Aamupala ja aamun Sana, vapaaehtoinen maksu Yhteisvastuulle. Järj. diakoniatyö.

- Kuusjoen seurakuntatalossa ke 10.1. klo 10.
- Salon seurakuntatalon Mannassa 18.1. alkaen torstaisin klo 9, paitsi 1.2.

YHTEISESSÄ PÖYDÄSSÄ

Yhteinen lounas, vapaaehtoinen maksu Yhteisvastuulle. Järj. diakoniatyö.

- Perniön seurakuntatalossa to 7.12., 11.1. ja 1.2. klo 12, lounasvieras klo 13.
- Perttelin seurakuntatalossa pe 15.12., 12.1. ja 2.2. klo 12.
- Salon seurakuntatalossa to 7.12. ja 1.2. klo 12.

SEURAKUNNAN VIESTINTÄ

Salon seurakunta vei voiton Luomu SM -kilpailussa julkisten toimijoiden sarjassa. Kuvassa vasemmalta emäntä Marjaana Toivonen, lähiesihenkilö Satu Kaukiainen, emäntä Emma Maaskola, emäntä Taina Koski, ruokapalvelu- ja siivousesihenkilö Jaana Koli ja emäntä Raisa Ekman.

Marttilan kirkon vieressä on entisen nimismiehen perheen sukhauta. Toisena adventtina tila muuttuu Betlehemin talliksi, joka on nähtävillä loppiaiseen saakka. Edessä palavat Betlehemin rauhantulen lyhdyt.

Marttilan kirkkomaan jouluasetelma viime jouluna. Kuva Juha Nummilan videosta.

KATI KOSKIVAINIO

Marttilan Marttien rauhantulilyhty. Rauhantuli on tarkoitettu levitettäväksi. Lisää tietoa saat Lounais-Suomen partiopiiri ry:n sivuilta – käytännöllisiä tulenkäsittely- ja paloturvallisuusohjeita myöten – sekä Betlehemin Rauhantulen Facebook-ryhmästä.

Joulurauhaa Marttilasta!

RIITTA KOIVISTO

Marttilassa kirkon vieressä on muurihaudaksi kutsuttu rakennus, joka on alkuaan entisen nimismiehen suvun hautakappeli. Nyt jo neljättä kertaa tila avataan toisena adventtina ja sisällä on tuttu näky Betlehemin tallista.

Rakennuksen edessä on kaksi lyhtyä, joissa palava tuli on kuljetettu Betlehemin, Jeesuksen syntymän kirkosta asti.

”Enkelit ensin paimenille lauloi”

Idea jouluasetelmasta syntyi vuonna 2020 eli ensimmäisenä koronavuonna tuntio **Tanja Savosen** jouluaiheisten kirkkokierosten kruunuksi. Muurihaudan ovet avattiin ja sisälle tuotiin enkeli, seimi, heiniä, vauvanukke, lampaista, aasi, kana, pienoinen rottaporukkin – ollaanhan nyt tallissa – sekä taustalle kuusia ja ylimmäksi tähti.

Seuraavana jouluna asetelmaan liittyivät Maria ja Josef. Heidän kasvonsa on

muotoillut nukenteon ammattilainen, ja heillä on oikeat peruukit, jos niin voi sanoa. Josef on monitoimimies eli kävitsi myös paimenesta tai itse Jeesuksesta – vaikei tietenkään jouluna. Eläimistöön liittyi uusi aasi, joka tilattiin leluvalmistajalta. Se kantaa todistettavasti aikuisen ihmisen!

Pieni vapaaehtoisporukka sai ommella ja askarrella Kosken seurakuntatalossa, jossa olikin rauhallista tilaa, kun korona oli sulkenut seurakunnan toiminnan. Valmisteluja saatiin kerrankin tehdä ilman keskeneräisten töiden alituista kuljettelu, muistelee ompelutöistä vastannut **Laila Virrasoja**, joka tuolloin oli seurakuntatyössä Koskella.

”Maassa nyt rauha”

Sopivasti samana vuonna 2020 partiolippukunta Marttilan Martit pohtivat ensimmäistä kertaa, voisiko se ottaa jakaakseen Betlehemin rauhantulta ja mikä olisi sille

hyvä paikka. Valitusta paikasta tulikin sitten täydellinen!

Betlehemin rauhantuli ei ole mikä tahansa pihalle sytytettävä kynttilälyhty, vaan se on tulta, jota on pidetty palamassa Betlehemin Jeesuksen syntymän kirkossa yli tuhat vuotta ja joka palaa siellä edelleen.

Traditio halki Euroopan kulkevasta tullesta sai alkunsa vuonna 1986, ja melkein alusta asti sitä ovat kuljettaneet partiolaiset. Tuli kulkee ensimmäisestä adventista loppiaiseen moniin Euroopan maihin sekä lentoyhtiöiden avustuksella aina Yhdysvaltoihin ja Kanadaan asti. Suomeen ja Turkuun se saapuu Ruotsista Finnlinesin laivalla itsenäisyyspäivän tietämissä.

Rauhantulta on kuljetettu kirkkoihin, vanhustentaloihin, päiväkoteihin, kouluihin, sairaaloihin, vankiloihin, myyjäisiin, lippukuntien joulujuhliin ja erilaisiin tapahtumiin ja monille maailman johtajille ja merkkiphenkilöille.

Vie rauhan ja valon viestiä!

Turusta rauhantuli leviää ympäri Suomea ja sitä saavat jakaa muutkin kuin partiolaiset. Se on tarkoitettu jaettavaksi, niin että mahdollisimman moni kuljettaisi sitä edes pienen matkan lyhdystä lyhtyyn ja liekitä liekkiin ja pitäisi sitä yllä itselleen sopivan ajan.

Marttilan Martit vaalivat muurihaudan tulta saman ajan kuin seimiasetelma on nähtävänä eli toisesta adventista loppiaiseen.

Salossa tuli on perinteisesti tuotu ainakin siihen Kauneimpien joululaulujen tilaisuuteen Uskelan kirkkoon, jossa partiolaiset ovat mukana. Tänä vuonna tulen saa sieltä sunnuntaina 17.12. klo 18 alkavien joululaulujen jälkeen. Toista perinteistä paikkaa voi kysäistä sähköpostiosoitteesta kristiina.luoma@evl.fi.

Rauhantulen mukana kulkee myös Yhteispohjoismainen rauhanviesti. Viime vuoden teksti oli arkkipiispa Tapio Luomalta, joka kirjoitti muun muassa: ”Näinä aikoina on erityisen tärkeää muistaa joulun viesti, joka kertoo, että maailmalle on tarjolla rauha”. Hän muistutti, että rauhaa tulee rakentaa ihmisten ja kansojen kesken sekä suhteessa luomakuntaan ja että rauha on ihmisille tarjolla myös Jumalan kanssa.

Toivon ja yhteyden jakajat

RIITTA KOIVISTO

Jouluja on niin monenlaisia kuin on sen viettäjiä. Kaksi joulunviettäjien joukkoa kohtaa Palvelevassa puhelimesta. He, jotka kaipaavat keskustelukumppania ajatusten ja tunteiden jakamiseen, ja he, jotka ovat ottaneet tehtäväkseen asettua kuuntelijan osaan.

Kirkon keskusteluavun toiminnanjohtaja **Riitta Räsänen** Turusta miettii kysymystä siitä, mikä ihmiset saa soittamaan:

– Yhteydenotoissa näkyy tällä hetkellä ahdistus maailman tilanteesta, ja varsinkin siitä kaikesta, mitä nyt on nähty tapahtuvan Suomen itärajalla. Aihe on ohittanut Ukrainan ja Lähi-idän.

– Mutta toisinaan ihmisen oma elämä on niin vaikeassa vaiheessa, että ympäröivän maailman poliittinen tilanne ei häneen vaikuta.

– Lisäksi suurin osa soittajista asuu yksin, ja kun joulun aika voi tuntua tavallista arkea yksinäisemmältä.

Tärkeintä, mitä voi toiselle antaa, on hetken rinnalla kulkemista ja toivoa, Räsänen kokee.

Itse hän ei ole päivystänyt jouluna, mutta heitäkin on, jotka merkkäavat itselleen päivystysvuoron melkein joka jouluksi. Yksi heistä kertoo meille omasta joulustaan, luonnollisestikin nimettömänä.

Joulupäivän puhelinpalvelija

– Haluan päivystää jouluna. Voin antaa jotain heille, joilla ei välttämättä ole juuri mitään joulua, on niin eri tavalla se elämä...

– Varaan yleensä päivystysvuoron joulupäivän alkuihtaan. Jouluaattona minulla on ympärillä ihmisiä, on ruuanlaittoa ja meluakin. Vaikka aatto on ihana ja tärkeä, joulupäivä on minulle joulun paras päivä. Olen yksin, lepään, ruokaillen ja kuuntelen joulumusiikkia. Päälimmäisenä tunteena on kiitollisuus. Olen varannut sen päivän itselleni ja päivystykselle. Annan silloin päivystykseen valmistautumiseen enemmän aikaa kuin yleensä.

Puhelin soi koko ajan

– Päivystän kolme tuntia. Jos tarvitsen taukoa, se pitää itse ottaa, muuten sellaista ei tule. Mutta päivystäminen on valtakunnanlaajuista toimintaa, joten jos minä en vastaa, puhelu menee automaattisesti jollekin toiselle. En myöskään tiedä, mistä päin Suomea soittaja soittaa.

– Puhelija tulee aina laidasta laitaa. Alussa sitä ajatteli, että auttaa kaikkia ja kaikki pitäisi saada soittajille paremmaksi. Nyt voin joskus sanoa, että "ei ole sanoja, mutta olen sinun kanssasi".

– On sellaisiakin aiheita, jotka ovat todella vakavia, jolloin voin antaa ajan mennä yli. Toisaalta jos joku soittaa enemmän rupatellakseen, voin joskus kysyä, annetaanko nyt aika jollekin toiselle. Jos ilta on raskas, voin lopettaa vähän aikaisemmin.

– Joulun puheluissa korostuvat yksinäisyys ja mielen-terveysasiat, koska kaikki toiminnat ovat pyhien vuoksi kiinni monta päivää. Muutaman vuoden sisällä olen huomannut myös, että melkein jokaisella päivystyskerralla palvelukodeista ja vastaavista soitetaan – varmaan taloissa on jaettu numeroa.

Joulu vahvistaa tunteita

– Jos jouluna omat tunteet ovat vahvemmat kuin yleensä, niin näin on myös soittajilla.

– Jos on pettymyksiä, jokin luvattu asia ei toteutunutkaan vaan menee ihan eri tavalla, tai on surua ja ikävää, tunteiden voima on suuri. Sävy on tummempi kuin yleensä.

– Vastaavasti, jos soittajalla on mielessä jotain kaunista ja ihanaa, kiitollisuutta ja hyviä muistoja menneestä, sävyt ovat kirkaammat kuin yleensä.

– Sama koskee vihan tunteita.

KIRKON KESKUSTELUAPU

Puhu, se auttaa

Palveleva puhelin
0400 22 11 80

joka päivä klo 18–24

Palveleva chat
ma-pe klo 16–20

Palveleva netti

Kirjoita viesti
nimettömästi

Palveleva kirje

PL 210, 00131 Helsinki

evl.fi/kirkonkeskusteluapu

Luottamuksella, sinua kuunnellen

– Yhden erikoisen joulun muistan. Puheluissa ei ollut joulua yhtään, ei edes joulu-sanaa. Ilta niin surullinen, ihan käsittämätön. Puhelut olivat pitkiä eikä niitä mahtunut monta. Niille soittajille joulu ei tullut ollenkaan. Jälkeenpäin oli tyhjä ja sanaton olo. Siitä olin kiitollinen, että joku oli helpottunut saatuaan purkaa vihaa, mutta en tuntenut sellaista kiitollisuutta kuin yleensä.

Huolia ei voi kantaa yksin

– Vaikean illan jälkeen jää pidempi suru, mutta siitä pääsee kyllä eteenpäin, se kestää vain vähän kauemmin. Rukous auttaa minua. Aina kun olen päivystänyt, rukoilen soittajien puolesta. Keskustelen itsestäni ja soittajista.

– Annan siinä asiat ylöspäin.

– Meillä on myös työnohjaukset, jos jotain jää mieleen. – Joulupäivänä tulee rukoiltua aika paljon ihmisten kanssa. Onko ihan maailman tilanteen syytä, mutta minusta rukous ja uskonasiat ovat lisääntyneet puheluissa vuoden sisällä.

– Jos ollaan juttelemassa uskonasioista, voin kysyä rukoillaanko, mutta muuten kaikki menee soittajan aloitteesta. Olen pelkästään kuuntelija, vaikka siinä koko ajan keskustellaankin.

– Aina tulee hyvä mieli siitä, että saa edes pienen helpotuksen toiselle, vaikka se olisi raskastakin. Saa jakaa iloja ja suruja – siitä saa niin paljon.

– Soittaja on tärkein!

HALUAISITKO VAPAAEHTOISEKSI PÄIVYSTÄJÄKSI?

Kirkon keskusteluavun päivystäjiksi otetaan vapaaehtoisia aikuisia, joilla on kyky ja halu kuuntelemalla ja keskustelemalla auttaa toisia ihmisiä. Edellytämme sitoutumista vaitiolovelvollisuuteen sekä tasapainoista elämäntilannetta. Koulutukseen pääsee valintaprosessin kautta. Peruskurssi alkaa tammikuussa Turussa.

Koulutus- ja ammattitaito voivat vapaaehtoisilla olla erilaisia. Yhteistä päivystäjille on kuuluminen kirkkoon ja avoin suhtautuminen kaikenlaisiin ihmisiin ja keskustelunaiheisiin. Kiinnostuitko? Tiedustelut: Toiminnanjohtaja Riitta Räsänen p. 040 341 7245, riitta.rasanen@evl.fi

Läsnäoleva kohtaaminen diakoniatyössä

Hoivakodin iltapäivä

LAURA MASIH

Kävelen tutun salonseutulaisen hoivakodin pihalla. Tartun ovenkahaan ja jätän päällysvaatteet nauklakoon. Heti käytävälle astuttuani tapaan hoitajan, jota tervehdin ja kysyn, onko tänään joku pyytänyt käyntiä etukäteen. Hoitaja kertoo kahden hoidettavan nimen ja vastaan löytäväni huoneisiin.

Ensimmäisen huoneen asukas ei ole minulle tuttu ennestään, mutta tervehdin kuuluvalla äänellä ja otan katsekontaktin. Asukas vastaa katseeseen ja hymyyn. Kyselen hänen kuulumisiaan ja huomaan muistin olevan hauras. Hän pyytää minua laulamaan virsiä. Valikoin virsikirjasta vanhempia virsiä ja näen innostuksen asukkaan kasvoilla. ”Kyllä minä mielelläni kuuntelen”, hän toteaa.

Myöhemmin luen hartauskirjasta kapaleen, joka saa vielä paremman vastaanoton: ”Minä vaadin lisää!”. Hartauskirjan luvun lomassa elämän rajallisuus ja lähestyvä kuolema saavat asukkaan herkistymään. Sanojen loppuessa kädestä pitäminen ja hyväksyvä läsnäolo riittää. Kohtaamisen lopussa hyvästelen asukkaan ja kerron käyväni mielelläni uudestaan hänen luonaan. Tämä sopii asukkaalle hyvin.

Käytävällä kävellessäni aistin hoivakodin rauhallista ja uneliastakin tunnelmaa. Tervehdin asukkaita ohi kulkiessani. Heistä huokuu hyvävointisuus ja tiedän, että heistä huolehditaan hyvin.

Tutulla ovella tapaan 95-vuotiaan hoivakodin asukkaan. Kuulumisten vaihdon jälkeen pyydän häneltä haastattelua koh-

taamisesta. Asukas suostuu ja kirjaan ylös hänen ajatuksiaan. Kohtaaminen merkitsee asukkaalle esimerkiksi sitä, että joku tulee käymään hänen huoneessaan.

”Mä olen katsonut hoivakodin ihan oikeaksi kodiksi. Täällä hoidetaan hyvin ja ruoka on hyvää.”

Keskustelu etenee hoivamuusikon vierailuihin hoivakodissa.

”Hoivamuusikko on ollut oikein mukava ja odotettu. Hän laulaa ja säestää. Olen joskus kuullut ukulelen nimen, mutta en ole tiennyt, mitä se tarkoittaa. Itsessään kohtaaminen on ollut ihan miellyttävä. En toivo muuta parannusta vierailuihin kuin että olisivat useammin.”

Kohtaamisista puhuminen tuo mieleen myös yksinäisemmät hetket.

”Ilta on aika pitkä ja sänkyynmeno on niin ajoissa, että siinä jää sellainen väliaika. Mulla on kyllä noita kasetteja ja niitä kuuntelen. Itse en niitä pysty vaihtamaan, vaan pitää pyytää apua. Kohtaamiset ovat ihan mukavia. Niitä ei ole hoivakodin päiväohjelmaan merkitty eikä niitä varten ole järjestetty erikseen aikaa.”

Välillä hoitajien arki hoivakodissa tuntuu kiireiseltä.

”Kohtaamisessa on tärkeää, että tulija tykkää, että se vaivannäkö, mitä pyytää, ei olisi liian työllistävä eikä sitä otettaisi niin suureksi työksi.”

Painan hoivakodin oven kiinni takanani. Katsahdan taivaanrantaan ja lähetän kiitoksen Taivaan Isälle siitä, että seurakunta saa käydä hoivakodeissa. Lupa tulla ja mennä mahdollistaa monia kohtaamisia, joista myös työntekijänä saa paljon.

Juttusarja lähimmäisten kohtaamiskokemuksista diakoniatyössä

UNSPASH

- Kohtaamisia eri-ikäisten ja erilaisista taustoista tulevien lähimmäisten kanssa tehdään ympäri vuoden mm. seurakunnan tiloissa, kodeissa ja hoivakodeissa.
- Kohtaaminen on diakoniatyön perustehtävä.

DIAKONIAITYÖ

- Auttaa siellä, missä yhteiskunnan turvaverkot pettävät.
- Etsii, lievittää ja poistaa ihmisten hätää ja kärsimystä.
- Perustuu kristilliseen ihmiskäsitykseen.
- Maksutonta, vaitiolovelvollista, ei edellytä kirkon jäsenyyttä.
- Työtä tekevät sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset.

YKSINÄISTEN JOULUJUHLA

UNSPASH

Tervetuloa juhlimaan joulua yhdessä su 24.12. Salon seurakuntataloon. Tilaisuus alkaa joulurauhan julistuksen seuraamisella klo 12. Sitä ennen glögitarjoilu klo 11.30 alkaen. Ohjelmassa joululounas, yhteislaulua, jouluevankeliumi ja hartaus. Ruokailun takia ilmoittautumiset ja erityisruokavaliot viimeistään 16.12. seurakunnan nettisivujen kautta tai seurakuntatoimistoon ma-to klo 9–13 p. 02 774 5206.

KOHTAAMISPAIKKOJA

HUILIPAIKKA

Ke 13.12. ja 20.12. klo 16–18 Salon kirkon sivusalissa. Tule levähtämään töiden jälkeen, ostosten lomassa tai muuten vain päivän ratoksi kahvikupposen äärelle. Paikalla pastori Pirkko Koivunen.

LÄHETYSKAHVIO KAFFEMUKI

Maanantaisin 4.12. saakka klo 13–15 Salon seurakuntatalossa. Kahvittelua ja kuulumisia klo 13, ohjelmaa klo 14. Kahviraha Salon seurakunnan nimikkolähettiläiden ja nimikkokohteissa tehtävälle työlle. * Kevätkauden suunnittelupalaveri to 11.1. klo 14 srk-talon Kabinetissa. * 22.1. Kevätkauden avaus.

LÄHETYKSEN KOHTAAMISPAIKKA

Lauantaisin 16.12. saakka klo 11–14 Halikon kotiseutumuseon vieressä, Kirkkorinne 5. Arpoja, kirppistavaroita, kahvia ja pullaa pientä korvausta vastaan. Hartaus kuukauden ensimmäisenä aukiolokertana klo 12. * Kevätkausi alkaa 13.1.

OLOHUONE JA KAHVILA ONNELA

Maanantaisin 11.12. saakka klo 12–15 Kiikalan seurakuntatalossa. Vapaaehtoisten ylläpitämä kaikille avoin kohtaamispaikka. * Jouluihin hartaushetki 11.12. klo 13. * Kevätkausi alkaa 8.1.

Armenialaiset värit, lämpö ja sävelet Salon seurakuntataloon tammikuussa

AIJA HAAPALAINEN, KANTTORI

Armenia – mielessäni alkavat soida kysymykset **Jukka Kuoppamäen** laulun *Sininen ja valkoinen* sanojen tapaan: "Mitä siitä kertoisin, kysyjille vastaisin?" Kertoisinko köyhyyden, Neuvostoliiton rähjäiset takapihat, harmauden ja vuoristoalueiden loputtoman autiuden? Maanjäristyksissä vaurioituneet vuoristoluostarit? Kansanmurhat ja vainot? Tulisinko lähitapahtumiin, joissa riittää kummekuttavaa? Vai kertoisinko maan rikkaan ja kiehtovan historian, hämmästyttävät kädentaitojen saavutukset, kansallishedelmän aprikoosin makuhermoja hyväilevän aromin ja kansallisoittimen dudukin sydämeenkäyvän soinnin?

Lämpöä ja melankoliaa

Tuo maailman ensimmäinen kristinuskon valtionuskonnohkeeseen ottanut maa kiehtoi seikkailumatkailijan mieltäni kauan. *Kaiken maailman villasukat* -kirjasta löysin armenialaisista kivistä inspiraationsa saaneen sukkamallin *Kaukokaipuu*. Se oli minulle työläs ja kärsivällisyyttä koetellut työ, ja keskeneräiset sukat unohtuivat välillä pitkiksi ajoiksi kaappiin. Silmukka silmukalta mieleeni kuitenkin piintyi ajatus, että Armeniassa pitää käydä.

Korona jylläsi, ja matkustaminen ei ollut kysymykseen. Silloin **munkki Serafinin** kirja *Araratista itään – 12 avainta kauheuden ja kärsimyksen Armeniaan* avasi minulle monella tasolla näkymiä maahan.

Sukat tulivat aikanaan valmiiksi, oli konkretian aika. Reilu vuosi sitten loka-kuussa lentäessämme puolisoni kanssa Jerevanista koti-Suomeen, mieleni on ristiriitainen. Yritän järjestellä mielessäni havaintojen ja kokemusten mylläkkää, ja hienoinen melankoliakin on tarttunut mukaani.

Lentokoneessa vieressäni istuu armenialainen nainen, joka on menossa asuinmaahansa Britanniaan. Juttelemme niitä näitä, ja pian huomaamme jakavamme eväitämme. Minä tarjoan hänelle dilijanilaisen majatalon emännän mukaani evääksi sujauttamia hedelmiä, ja hänellä on repussaan

lavashia, armenialaista leipää. Armenialainen lämpö, jota saattoi aistia majataloissa, konkretisoituu siinä hetkessä.

Meillä on vain käsimatkatavarat, mutta sain mukaani kaulassani olevan hopeisen riipuksen, jossa on keskellä granaattiomena – pieni esine muistuttamassa armenialaisista mauista ja hopeaseppien hämmästyttävistä taidonnäytteistä, joita saatoin muuten ihastella vain silmilläni. Laukussa on duduk, jonka koskettavan soinnin kuvittelin kaikuvan ikaikaista pohjatonta melankoliaansa myös suomalaisen kirkon holvien alla.

Kaukokaipuu-sukat

Suomalais-armenialainen taidemaalari Aramais Avetisyan (alla) ja hänen teoksensa Toinen linja, Helsinki (vasemmalla)

Armenialainen kiviristi eli khatškari (alla)

Näyttely ja avajaiskonsertti

Puolisen vuotta matkan jälkeen tutustun **David Sarkisyaniin**, nuoreen armenialaisjuuriseen alttoviulistiin. Hän kertoo minulle isoisästään, taidemaalari **Aramais Avetisyanista**. Isoisän taulut ovat Espoossa varastossa odottamassa aikoja parempia. David kysyy, olisiko seurakunnassa paikka, jossa taulut voisivat olla esillä jonkin aikaa. Onhan toki, Salon uuden seurakuntatalon Galleriasali!

Ajatus näyttelystä konkretisoituu, ja David valmisteleekin nyt äitinsä kanssa Armo-isoisän näyttelyä Galleriasaliin otsikolla *Vahvat värit. Elämän jälkeen*. Aramais Avetisyanin näyttelyitä on ollut ympäri maailman Marokosta Yhdysvaltoihin. Hänen taidettaan on esillä maailmankuulussa Tretjakovin galleriassa. Silti hän ei noussut maailmanmaineeseen. Oliko hän väärinymmärretty taiteilija, sen jätän muiden arvioitavaksi.

David valmisteleekin myös näyttelyn avajaiskonserttia muusikkoystävien kanssa. Luvassa on armenialaissaveltäjä **Arno Babajanianin** pianotrio. Davidin kanssa musisoivat pianisti **Elvin Sobolev** ja viulisti **Alexandra Gribanova**. Davidin laulua opiskeleva sisar **Liya** laulaa armenialaisia lauluja.

Avajaiskonsertti pidetään sunnuntaina 14. tammikuuta klo 15 Salon seurakuntatalossa.

Seuraa ilmoituksia ja laita jo nyt kalenteriisi tämä aisteja ruokkiva avajaistapahtuma. Nähdään tammikuussa!

Kauneimmat joululaulut

Suomen Lähetysseuran Kauneimmat joululaulut kaikuvat jälleen eri puolilla seurakuntaa. Tilaisuuksissa kerätään kolehti Suomen Lähetysseuran työlle äärimmäisessä köyhyydessä elävien lasten hyväksi. Tarkemmat tiedot tilaisuuksista www.salonseurakunta.fi.

TORSTAI 7.12.

- Yliskylän kirkossa klo 18

PERJANTAI 8.12.

- Muurlan Pubissa klo 18

LAUANTAI 9.12.

- Angeliemen kirkossa klo 18

SUNNUNTAI 10.12.

- Salon kirkossa klo 14
- Vaskion kirkossa klo 15
- Salon kirkossa klo 16
- Perttelin kirkossa klo 17
- Halikon kirkossa klo 18
- Kiikalan kirkossa klo 18
- Kiskon kirkossa klo 18
- Salon seurakuntatalossa klo 18. Tilaisuus on esteetön ja saavutettava, järj. yhdessä Eläkeliiton kanssa. Laulut ovat isolla tekstillä ja paikalla on viittomakielen tulkki.
- Särkisalon kirkossa klo 18

MAANANTAI 11.12.

- Hajalan koulussa klo 19

KESKIVIIKKO 13.12.

- Märnynummen paloasemalla klo 18

TORSTAI 14.12.

- Ylikulman rukoushuoneessa klo 18

LÖRDAG 16.12.

- De vackraste julsångerna i Finby kyrka kl. 18

SUNNUNTAI 17.12.

- Kosken kirkossa klo 15
- Uskelan kirkossa klo 15
- Kuusjoen kirkossa klo 17
- Marttilan kirkossa klo 18
- Muurlan kirkossa klo 18
- Perniön kirkossa klo 18
- Suomusjärven kirkossa klo 18
- Uskelan kirkossa klo 18

TORSTAI 21.12.

- Alikulman rukoushuoneessa klo 18

PERJANTAI 22.12.

- Ravintola Terhossa klo 21

LAUANTAI 6.1.

- Vaskion seurakuntakodissa klo 15

KAUNEIMMAT JOULULAULUT -MESSU

- Ti 26.12. klo 10 Uskelan kirkossa ja klo 18 Teijon kirkossa

SELKOKIELINEN KAUNEIMMAT JOULULAULUT -HARTAUS

- Ma 18.12. klo 13 Uskelan kirkossa

K
JOU

ja a

Hei joulu -musikaali

Uskelan kirkossa, Sairaalan tie 5

- Pe 8.12. ja la 9.12. klo 18 erityisesti riparilaisille ja heidän huoltajilleen, esitys päättyy ehtoollisenviettoon.
- La 9.12. klo 14 koko perheen esitys.

Musikaalissa yhdistyy Luukkaan kertoma jouluevankeliumi nykypäivän lasten ja nuorten maailmaan. Aikamatkalaiset oivaltavat seikkailunsa aikana, mikä on joulun todellinen lahja: rakkaus, joka on valmis antamaan omastaan toisille. Turkulainen kirjailija Tytti Issakainen on kirjoittanut laulujen sanoitukset ja musikaalin käsikirjoituksen. Laulut on säveltänyt Pekka Simojoki ja sovittanut Timo Lehtovaara. Kolme koululaista seikkailee ensimmäisessä joulussa. He kohtaavat keisari Augustuksen sanansaattajan, Joosefin, Marian, paimenet, enkelit ja Jeesus-lapsen. Joulun tarina kerrotaan mukaansa tempaavan kuorolaulannan, afrikkalaisten rytmien ja räpin siivittämänä. Vapaa pääsy.

Joulukonsertit

Tiedot konserteista: www.salonseurakunta.fi/musiikki/joulukonsertit

JOULUORATORIO

Su 3.12. klo 18 Uskelan kirkko
Kamarikuoro Vox Saloensis ja Salo Chamber -orkesteri. Solisteina sopraano Kaisa Kraft, mezzosopraano Hanna-Leena Suominen, altto Anu Ontronen, tenori Eero Lasorla ja basso Samuli Takkula. Kapellimestarina Sonja Seppänen. Kuullaan Camille Saint-Saënsin Jouluatorio, Antonio Vivaldin Talvi-konsertto ja bonuksena suosikki Adamin Oi Jouluyö. Vivaldin konserton viulusolistina soittaa Marjatta Ilomäki. Vapaa pääsy, ohjelma 20 €.

SWINGING CHRISTMAS

Ma 4.12. klo 18 Perniön kirkko
Santeri Vuopohja, urut ja laulu; Kalle Klotz, kitara ja laulu; Aleksi Kaunisvirta, perkusiot. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

KANSALAIPOISTON LAULAJAT

Ma 4.12. klo 19 Salon kirkko
Salon kansalaisopiston musiikinopiskelijat esiintyvät. Vapaa pääsy.

TOIVEENA JOULU

Ti 5.12. klo 19 Perttelin kirkko
Digiharmonikkataiteilija Netta Skog ja laulaja Nina Tapio. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

KURKISTA SAARAN JA JUSSIN JOULUUN

To 7.12. klo 19 Perniön kirkko
Salolainen taiteilijapari, oopperalaulajat Saara Rauvala ja Jussi Vanttinen esittävät rakastetuimpia, perinteisiä joululauluja urkutaiteilija Aleksanteri Walliuksen säestyksellä. Liput 25/20 €, Lippu.fi.

HALIKON MUSIIKKIYHDISTYKSEN LUCIA-KONSERTTI

Pe 8.12. klo 17.30 Halikon kirkko
Kuoron ja muskarilaisten Lucia-juhla klo 17.30, oppilaiden soittohetki klo 19 alkaen. Vapaa pääsy.

LAULUN YSTÄVÄT

La 9.12. klo 18 Salon kirkko
Turkulainen Laulun Ystävät -mieskuoro täydennettynä Weteraani Weljet -seniorkuorolla ja Vega Ensemble -lauluhytyellä. Taiteellisena johtajana Nikke Isomöttönen. Vapaa pääsy, ohjelma 15 €.

ANTTI RAILIO: VAHVOJA SYDÄMIÄ

Su 10.12. klo 19 Uskelan kirkko
Liput: 34,90 €, Lippu.fi.

SUOMALAINEN JOULU

Ma 11.12. klo 18 Perniön kirkko
Musiikin maisteri ja Kultaisen harmonikan taitaja Pekka Laakso. Vapaa pääsy, ohjelmia ovelta 20 €, käteismaksu tai MobilePay 0400539407.

TARJA TURUNEN: DARK CHRISTMAS

Ma 11.12. klo 19 Uskelan kirkko
Liput: 49,90 – 59,90 €, Lippu.fi.

JOULUN SELLOT

Ti 12.12. klo 18 Halikon kirkko
Marjo Anttilan sello-oppilaiden joulukonsertti, säestäjänä pianisti Leena Tammisto. Vapaa pääsy.

LETICIA-KUORO: LÄMPIMIN JOULU

Ti 12.12. klo 18 Salon kirkko
Vapaa pääsy, ohjelma 20 €.

MUSIIKKILUOKKIEN LUCIA-KONSERTTI

Ke 13.12. klo 18 Uskelan kirkko
Uskelan koulun musiikkiluokkien oppilaat sekä musakylpyluokat esiintyvät. Lucia-kulkueen muodostavat 5. musiikkiluokan oppilaat. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

KUOROJEN JOULU

Ke 13.12. klo 18 Perniön kirkko
Laulusiskot, Laurin lapset, Leticia, Perniön Laulukoulu ja Perniön mieskuoro esiintyvät. Vapaa pääsy.

OP LOUNAISMAAN JOULUKONSERTTI

To 14.12. klo 18 Uskelan kirkko
OP Lounaismaan asiakkailleen tarjoama konsertissa esiintyvät Anna-Claudia Somero ja Jouni Somero.

MUSIIKKIOPISTON LAULAJIEN JOULUKONSERTTI

To 14.12. klo 18 Halikon kirkko
Monipuolista ohjelmaa sooloina, ensembleinä ja kuorona. Opettajana Maarita Luojus, säestäjänä Leena Tammisto. Vapaa pääsy.

HALIKON JOULU

La 16.12. klo 19 Halikon kirkko
Esiintymässä musiikkiyhdistyksen opettajia ja paikallisia tähtiä, kuten Emmi Raasumaa, Saara Rauvala, Jussi Vanttinen, Peppi Laine ja Pia Ahonen, sekä lapsia ja nuoria ja Helinäiset-kuoro. Vapaa pääsy, ohjelma 20 €.

TULE JOULU KULTAINEN

Ti 19.12. klo 18 Perniön kirkko
Joulun herkuissa tunnelmissa Milana Misic ja Hannu Lehtonen. Liput 30,10 €, Lippu.fi.

RAUHAA PÄÄLLE MAAN

Ti 19.12. klo 19 Kosken kirkko
Koskelaiset lauluhytyet Valo ja Kööri. Myös yhteislaulua. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

SAMULI EDELMANN

Ke 20.12. klo 19 Uskelan kirkko
Liput 42 €, Tiketti.fi.

MAA ON NIIN KAUNIS

To 21.12. klo 18.30 Suomensjärven kirkko
Suomensjärveläiset taiteilijaystävät: Sanni Orasmaa, Matti Rantanen, Samu-Markus Pyykkö, Senni Rantanen, Maria Kalaniemi, Suomensjärven kyläkuorossa mukana SuoNäpät. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

RAKKAIMMAT JOULULAULUNI

To 21.12. klo 19 Salon kirkko
Emilia Peikola, laulu, ja Jenni Laine, piano. Vapaa pääsy.

DIANDRA: KERRAN JOULUKUUN AIKAAN

Pe 22.12. klo 18 Uskelan kirkko
Liput 39,90 €, Lippu.fi.

GOSPELSALON JOULUKONSERTTI

Ti 26.12. klo 18 Uskelan kirkko
Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

LETICIA-KUORO: PERNIÖSTÄ MAAILMALLE

La 6.1. klo 18 Perniön kirkko
Perinteinen loppiaiskonsertti, järj. Perniökulttuurisäätiö. Vapaa pääsy, ohjelma 15 €.

2023

**Launeimmat
LULAUUT**

**Laula
uta maailman
lapsia!**

Musiikkimeininkiä keskellä kahvilaa

ANNUKKA SAARINEN

Aamu on harmaa, mutta Salon seurakuntatalon kahvila Mannan suurista ikkunoista loistaa kodikas valo. Kahvila ei ole vielä avautunut, mutta lattialle on jo levitetty vihreät matot ja pöydällä odottavat rumpu ja triangelit. Kanttori **Pirjo Lah**ti ja Salon kaupungin varhaiskasvatuksen opettaja **Nina Tattari** ovat valmiina, pian alkaa aamun ensimmäinen musiikkihetki!

Silmät, tähdet ja heijastimet tuikkivat

Pikkuhiljaa paikalle saapuu aikuisia ja lapsia, niin vakiokävijöitä kuin ensikertalaisia. Joku kyselee tuttujen perään, toinen tietää kaivatun perheen sairastavan tänään kotona. Puoli kymmeneltä on aika aloittaa.

Pirjo laittaa rummun kiertämään – soittaen ja laulaen tarkistetaan, kukahan se täällä tänään on! Alkulaulu on monelle jo tuttu. Äidit saavat oman yhteisen säkeistön, ja ainoa tänään paikalla oleva isoäiti **Hannele Arttila-Seisto** omansa. Laulu "Mammahan se täällä tänään on" kirjoittaa mamman lapsenlapsessa **Lilja Ukuras**sa iloisen naurun!

Tämänkertaisen musiikkihetken lauluisa ja loruisa välkkyvä valo, tuikkivat täh-

Miia Saarimäki ja Urho Alm (vas.) sekä **Elina ja Henni Lehtovirta** soittavat musiikkihetkessä triangelia.

det ja heiluvat heijastimet, kuten pimeään vuodenaikaan sopiikin. Mukaan mahtuu niin uudempaa kirkkomuskarimateriaalia kuin perinteisempiä lauluja.

Musiikin ilo kulkee kotiinkin

Elina ja Henni Lehtovirta musiikkihetket ovat osa viikko-ohjelmaa, he ovat olleet mukana lähes joka kerta. Hetkien tun-

nelmat kulkeutuvat kotiinkin.

– Lauletaan kotona paljon muutenkin, täältä opittuja lauluja tulee laulettua myös, **Elina** kertoo.

Miia Saarimäki ja Urho Alm ovat mukana ensimmäistä kertaa.

– On ollut kiireinen syksy, ehdittiin tulla mukaan vasta nyt, **Miia** sanoo. – Kiva, kun tänne on helppo tulla milloin vain, voi aamulla tunnustella, että lähdetäänkö.

Elina on samoilla linjoilla:

– Tänne voi tulla silloin, kun pääsee. Hyvää on sekin, että kellonaikavaihtoehtoja on kaksi, voi mennä perheen aikataulun mukaan.

Musiikkihetken jälkeen osa perheistä lähtee kohti päivän muita puuhia. Osa käy osattamassa kahvilasta jotakin ja istahtaa yhdessä juttelemaan. Muutamat jäävät vielä aamupäivän seuraavaan musiikkihetkeen, kun siihen saapuu tuttuja. Manna on avoinna pitkälle iltapäivään, joten kiirettä ei ole. Toisaalta kukaan ei ihmettele, jos hetken päätyttyä jatkaa matkaansa. Osallistua voi kulloinkin perheen ohjelmaan sopivalla tavalla.

Iloa ympärille

Seurakuntatalon ovista sisään ja ulos kulkevat työntekijät ja seurakuntalaiset hymyilevät ohi kulkiessaan, osa jää hetkeksi seuraamaankin musisointia. Muutama

LASTEN KIRKOPASSIT KÄYTTÖÖN

Koko Salon seurakunnassa otetaan uuden kirkkovuoden alusta ensimmäisenä adventtisunnuntaina käyttöön Lasten kirkkopassit. Kun tulet kirkkoon tilaisuuteen, pyydä seurakunnan työntekijältä itsellesi kirkkopassi ja siihen merkintä, missä kirkossa ja milloin olet osallistunut. Kerää passiin kolme merkintää kolmesta eri kirkosta ja näytä täysi passi työntekijälle. Saat pienen palkinnon! Voit myös osallistua valtakunnalliseen kirjalahjakortin arvontaan ottamalla täydestä passista kuvan ja lähettämällä sen osoitteeseen lastenkirkko.fi.

Säilytä kaikki merkintöjä täyteen kerätyt passit hyvässä tallessa ja tuo ne vuoden 2024 adventtiaikaan seurakunnan työntekijälle. Eniten täysiä passeja keränneet palkitaan vuoden 2024 lopussa yllätyspalkinnolla!

LASTEN JOULULAULUT

- To 7.12. klo 17 Kuusjoen kirkossa.
- Ke 13.12. klo 18 Salon kirkossa.
- To 14.12. klo 17 Perttelin kirkossa.
- La 16.12. klo 17 Särkisalon kirkossa.
- Su 17.12. klo 16 Muurlan kirkossa.

MUSIIKKILEIKKIKOULU

Maanantaisin Salon seurakuntatalon kappelissa, Kirkkokatu 6.

- Vauvamusikari klo 9–9.45.
- 1–2-vuotiaat klo 9.45–10.30.
- 2–3-vuotiaat klo 10.45–11.30.
- 3–5-vuotiaat klo 13–13.45.

Kevään ensimmäinen muskarikerta 22.1.2024. Maksu 80 €/lukukausi (15 kertaa). Sisarusalennus saman talouden sisaruksille on 20 €/lukukausi. Muskareita ohjaa **Hanna-Leena Suominen** p. 044 774 5270, hanna-leena.suominen@evl.fi. Lisätiedot ja ilmoittautuminen www.salonseurakunta.fi/musiikki/musiikkileikkikoulu.

HEI JOULU -MUSIKAALI

- Uskelan kirkossa, Sairaalanatie 5
- Pe 8.12. ja la 9.12. klo 18 erityisesti rippilaisille ja heidän huoltajilleen, esitys päättyy ehtoollisenviettoon.
  - La 9.12. klo 14 koko perheen esitys.
  - Katso sivu 9.

VAUVAKIRKKO

Vauvojen ja perheiden ikioma kirkkohetki su 7.1. klo 17 Salon kirkossa. Tervetuloa myös isovanhemmat, kummit ja muut läheiset. Lorutellaan, laulellaan ja helistellään vauvojen ehdoilla. Vuoden aikana kastetut saavat kastepuusta oman kastelintunsa muistoksi.

TALVILYISTI

Kaikenikäisten talvitapahtuma su 4.2. klo 10 alkaa Halikon kirkossa messulla klo 10. Sen jälkeen seurakuntatalossa lounas ja monenlaista mukavaa tekemistä. Lounaalle ilmoittautumiset viimeistään 31.1. seurakunnan nettisivujen kautta.

PERHEIDEN AVANTOSAUNAT

Ti 5.12., 19.12., 9.1., 23.1., 6.2., 5.3. ja 19.3. klo 17–19 Naarilan leirikeseuksen rantasauhallalla, Naarilantie 369. Lisätietoja: p. 044 774 5341, anne-maarit.pesola@evl.fi.

KERHOJA PERHEILLE

Perhekerhoja Halikossa, Kiikalassa, Koskella, Kuusjoella, Marttilassa, Perttelissä ja Salossa Ollikkalassa. Iltaperhekerhoja Halikossa, Salon keskustassa, Suomusjärvellä ja Särkisalossa. Lisäksi Halikossa vauvakerho.

LAPSIKUOROT

Keskiviikkoisin 24.1.2024 alkaen:

- Allegro (Salon keskusta) klo 17–17.45 ja 18–19.
- Crescendo (Kisko) klo 14–15.
- Laurin lapset (Perniö) klo 15–16.
- Lisätietoa www.salonseurakunta.fi/musiikki.

PYHÄKOULUT JA KIRJEPYHÄKOULU

- Pyhäkoulutiedot seurakunnan nettisivuilla.
- Kirjepyhäkoulu: Päkän posti noin 3–5-vuotiaille ja Tutkimuspartion seikkailut noin 6–9-vuotiaille. Liity mukaan ilmoittautumalla netissä.

PIKKUHELPII

Maksutonta ensisijaisesti perheiden kotona tehtävää lastenhoitoa. Lastenhoidon lisäksi on mahdollisuus myös keskustella arjen asioista työntekijän kanssa. PikkuHelpin työntekijät ovat Salon seurakunnan koulutettuja lastenhojaajia. Tiedustelut: **Anne-Maarit Pesola** p. 044 774 5341, anne-maarit.pesola@evl.fi.

KATSO LISÄÄ

www.salonseurakunta.fi > Tule mukaan > Lapsille ja lapsiperheille
Facebook: Salon seurakunta lapset ja perheet
Instagram: salonseurakuntalapsetjaperheet

TULEVIA JUMALANPALVELUKSIA

- Itsenäisyyspäivän sepeleenlaskut sankarihautoilla jumalanpalvelusten yhteydessä. Juhlallisuuksista tarkempaa tietoa viikkoilmoituksissa ja verkkosivuilla.
- Joulunajan jumalanpalvelukset s. 16.
- Jumalanpalvelus Halikon tai Uskelan kirkosta sunnuntaisin klo 10 Järviradiossa 102,9 MHz. Nettiradio löytyy seurakunnan verkkosivujen etusivulta. YouTube-kanavalle tulee välillä katsottavaksi jumalanpalveluksia.

HALIKON KIRKOSSA

- 3.12., 17.12., 7.1. ja 14.1. Messu klo 10.

- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 21.1. Iltamessu klo 18.

KIIKALAN KIRKOSSA

- 3.12. Perhemessu klo 13.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 14.
- 21.1. Messu klo 11.

KISKON KIRKOSSA

- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 7.1. Messu klo 13.

KOSKEN KIRKOSSA

- 10.12. Messu klo 10.
- 18.12. Lasten joulukirkko klo 10.

KUUSJOEN KIRKOSSA

- 10.12., 7.1., 14.1. ja 28.1. Messu klo 10.

MARTTILAN KIRKOSSA

- 3.12. Messu klo 10. Eskarilaisten kynttiläkulkue.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 17.12. Messu klo 10.
- 20.12. Lasten joulukirkko klo 9.30.

MUURLAN KIRKOSSA

- 3.12. Messu klo 12.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 14.1. Messu klo 10.

PERNIÖN KIRKOSSA

- 3.12., 10.12., 17.12., 14.1., 21.1. ja 28.1. Messu klo 10.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 6.12. Partiolaisten lupauksenantokirkko klo 18.
- 21.12. Kehitysvammaisten joulukirkko klo 13.

PERTTELIN KIRKOSSA

- 3.12. Messu klo 10. Jouluseimen avajaiset tapulissa.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 6.12. Perttelin Pikettien lupauksenantokirkko klo 14.

Hannele Arttila-Seisto osallistui Mannan musiikkihetken lapsenlapsensa Lilja Ukuran kanssa.

kahvilan iäkkäämmistä asiakkaista innostuu hiukan jammailemaan laulujen tahdissa. Kaikuupa laulujen äänet vienosti ylös toimistokerroksiin asti. Arkipäivän keskellä ollaan hetki yhtä, vauvat ja vaarit, työnteekijät ja seurakuntalaiset.

Mannan musiikkihetket lapsiperheille tiistaisin klo 9.30 ja klo 10.30. Syyskuuden viimeiset hetket 19.12. joulutunnelmissa. Musiikkihetket jatkuvat joulutauon jälkeen 9.1.

NUORILLE

www.salonseurakunta.fi/nuorille

HEI JOULU -MUSIKAALI

Uskelan kirkossa, Sairaalanatie 5, pe 8.12. ja la 9.12. klo 18 erityisesti riparilaisille ja heidän huoltajilleen, esitys päättyy ehtoollisenviettoon. Katso sivu 9.

ADVENTTILEIRI

16.–17.12. Naarilassa. Ilmoittautuminen netissä tai Simpan, Rullen tai Lasse-papin kautta.

NUORTENILTA

Perjantaisin klo 18–22 Salon srk-talon nuorten tila Satamassa.

RAAMIS

Ke klo 17 Salon srk-talon kappelissa.

NUORTEN MESSU

Pe 15.12. ja 19.1. klo 18 Salon kirkossa. Jatkot Satamassa.

WALK IN TALK

Keskusteluapua noin 13–25-vuotiaille torstaisin klo 15–18 Salon seurakuntatalossa. Voit myös halutessasi varata ajan p. 044 774 5360.

Kuusjoen kirkko puetaan adventtina siniseen

TEKSTI JA KUVAT: SILJA VAN DER MEER

Kuusjoen 200-vuotiaan puukirkon uudet kirkkotekstiilit ovat nyt valmiit, kun viimeinen sarja, sininen ja violetti, on valmistunut. Liturgisena värinä harvinaisempi sininen väri otetaan käyttöön toisena adventtina. Violetti värisarja on ensi kertaa käytössä tulevana vuonna pääsiäistä edeltävän pitkän paaston aikana. Kuusjoen kirkon kaikki uudet kirkkotekstiilit on suunnitellut ja toteuttanut tekstiilitaiteilija Silja van der Meer.

Tekstiilit viidessä värissä

Herkän kauniiseen puukirkkoon on kuluvan vuoden aikana valmistunut uudet liturgiset tekstiilit viidessä kirkkovuoden värisissä. Punainen värisarja kaunisti kirkkoa jo viime toukokuussa helluntaina vietetyssä 200-vuotisjuhlassa. Kesän aikana käytössä olivat myös valkoinen ja vihreä sarja.

– Olen suunnitellut nämä tekstiilit erityisesti Kuusjoen kirkkoon. Inspiraationa on ollut herkän puukirkon tunnelma sekä sitä ympäröivä luonto. Tekstiileihin on haettu herkkyyttä, joka sopii tämän kauniin puukirkon tunnelmaan ja sen kattoon maalatun tähtitaivaan alle. Tekstiilit ovat kevyen juhralavalle raakasikkikankaalle käsin kirjailtua ja applikoitua taidekäsityötä.

Värien symboliikka

Nyt valmistuvista värisarjoista violetissa värissä aiheena ovat kivikot, jotka kuvaavat paastonajan mielen taakkoja.

– Ne jokainen voi tuoda omasta kuormastaan ristin juurelle. Näiden kivikoiden yllä kasvaa toivoa tuovat villiviinin köynnökset. Meidänkin leveysasteilla menes-

Kuusjoen kirkko puetaan toisena adventtina siniseen väriin.

tyvä villiviini muistuttaa Raamatun vertausten viinipuusta.

Sinisessä sarjassa alttarilla on tähtitaivaan alla rantakivikkoon rantautunut vene.

– Aiheena ovat niin ikään mielen taakkoja kuvaavat kivikot, mutta sinisessä värissä adventin ajan odotusta kuvastaa myös öinen tähtitaivas ja hiljaisen veden tunnelma. Rannan odottava vene on vertauskuva paaston aikaan hiljentyneestä seurakunnasta. Rantakivikon kaislat kuvaavat nöyryä hyväntekijää.

Viime kesänä valmistunut valkoinen sarja kertoo ilosta, juhlan riemusta ja kolmiyhteisestä Jumalasta. Juhlapyhinä kirkkoa koristavat kullankeltaiset viljantähkät ja kolmiyhteistä Jumalaa symboloivat apilanlehdet ja kukat.

Vihreä värisarja on liturgisena värinä kristillisen arjen ja elämän väri.

– Kuviointi on lähtöisin kirkkoa ympäröivän syreenipensaan vehreydestä ja kir-

kon katon tähtitaivaasta. Syreenipensas kuvaa kirkon turvallista arkea ja kertoo elämänpuun elinvoimaisesta kasvusta. Erisävvyiset syreenipuun lehdet kuvaavat seurakunnan moninaisuutta. Syreenin kukat ovat vielä vähän nupullaan kasvunsa alussa.

Viime helluntaina valmistuneessa punaisessa värisarjassa aiheena on Pyhä Henki ja marttyyrien muistaminen.

– Marttyyrien vertauskuvana on ruusutarha, jonka nupullaan olevista ruusuista kolme on avautunut alttarin antependiumissa kohti taivaasta laskeutuvaa valkeaa Pyhän Hengen kyyhkyä.

Värit vuorolla luomassa tunnelmaa

Kaikki viisi väriä pukevat kukin vuorolleen alttaria, saarnatuolia ja lukupulpettia. Myös papin yllä oleva stola vaihtuu kirkkovuoden ajankohdan mukaan.

Sen sijaan Kuusjoelle suunniteltiin vain yksi kasukka ja kalkkiliina. Vaalean sävyisen kasukan ja kalkkiliinan symboliikassa näkyy koko kirkkovuoden kulku. Kasukan etuosaan on kirjailtu kivikon keskelle risti, jonka ylle laskeutuu Pyhän Hengen kyyhky. Ristin ympärillä on kirkkovuoden ajankohtiin liittyvää kukka- ja kasvisymboliikkaa, joka toistuu myös vaihtuvissa värisarjoissa. Kasukan takaosassa on näyttävä syreenipuun oksisto. Kalkkiliinassa keskiristiä ympäröi seppelämäinen kukkakuviot, jonka erilaiset kukat nousevat myös kirkkovuoden eri ajankohtien aiheista.

Kirkkovuoden mittaan kannattaa käydä piipahtamassa Kuusjoen kirkossa ja kurkiistaa, miten kirkkosalin tunnelma vaihtuu.

Kirkkotekstiilitaiteilija Silja van der Meer on saanut valmiiksi Kuusjoen kirkon uudet tekstiilit.

Kuusjoelle suunniteltiin vain yksi kasukka, jonka symboliikassa näkyy koko kirkkovuoden kulku. Papin yllä oleva stola vaihtuu ajankohdan mukaan.

- 17.12. Messu klo 10.
- 21.1. Kitarakirkko klo 10.

SALON KIRKOSSA

- 3.12. Messu klo 10.
- 14.1., 21.1. ja 28.1. Messu klo 17.
- 7.1. Vauvakirkko klo 17.

SUOMUSJÄRVEN KIRKOSSA

- 3.12. Messu klo 10.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.

SUOMUSJÄRVEN SEURAKUNTAKESKUKSESSA

- 7.1. ja 28.1. Messu klo 11.

SÄRKISALON KIRKOSSA

- 3.12., 17.12. ja 21.1. Messu klo 13.
- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 21.12. Koulun ja päiväkodin joulukirkko klo 10.
- 28.1. Sanan äärellä -hartaushetki klo 10.

USKELAN KIRKOSSA

- 6.12. Sanajumalanpalvelus klo 10.
- 10.12. Messu klo 10. Pastori Oiva Hujasen tehtävään siunaaminen.
- 21.1. ja 28.1. Messu klo 10.

VASKION KIRKOSSA

- 28.1. Messu klo 13.

GOTTESDIENST AUF DEUTSCH

16.12. Advents- und Weihnachtsgottesdienst auf Deutsch um 11 Uhr. Anschliessend Kirchenkaffee im Galleriasali um 12 Uhr.

HARTAUKSIA, METSÄKIRKKOJA, AVOIMET OVET, PÄIVÄEHTOOLLINEN

- Hartaus ke 6.12. Angeliemen sankarihaudalla klo 10 ja Kosken sankarihaudalla klo 12.
- Metsäkirkko Tolpan metsässä Perttelissä la 9.12. klo 16. Autot Lemmenpolun alkupäähän Kuusjoentien puolelle, tulet johdattavat perille. Järj. Perttelin pohjoinen pienviljelijäyhdistys.

- Metsäkirkko Kuusjoen metsästysmajalla (Hongistontie) la 16.12. klo 16.
- Lyhtykirkko Aroniityn metsäkirkossa (Salmensivuntie 19) ke 20.12. klo 16.30. Kiskon Maa- ja kotitalousnaiset tarjoavat kuumaa juotavaa.
- Pyhäpäivän hartaus Toijan Valopilkussa su 21.1. klo 13. Kirkkokahvit.
- Avoimet ovet Salon kirkossa tiistaisin klo 12–13.30. Vietä hetki arkipäivän reitissä musiikin hoivassa.
- Päiväehtoollinen Salon kirkossa to 7.12., 11.1. ja 25.1. klo 11.

LAULU- JA MUSIIKKITILAISUUKSIA

- Joululaulut humppamutterilla ke 13.12. klo 18 Raatalassa, Mäentie 191. Riisipuuro- ja glögitarjoilu. Aki Toivoniemi laulattaa joululauluja laidasta laitaan.
- Enkelimusiikkia ke 20.12. klo 11 Salon seurakuntatalon Galleriasalissa, mukana Aki Toivoniemi. Samalla voi katsoa Anneli Jalosen tauluja.
- Joululaulutuokio ke 20.12. klo 14 Suomensjärven seurakuntakeskuksessa. Yhteislaulua Maria Sirénin johdolla.
- Laulutupa, kolmevarttinen yhteislaulua ke 10.1. ja 31.1. klo 13 Marttilan seurakuntatalossa. Laulattamassa Aija Haapalainen.
- Syntisten laulujen ilta su 28.1. klo 17 Perttelin kirkossa. Asiaa armosta syyllisyyden alla eläville, mukana Kirsi Laakkonen, Suvi Laaksonen ja Aki Toivoniemi.
- Virsipysäkki Salon kirkossa to 18.1. klo 11 Salon kirkossa. Hoivamuusikko Terhi Lehtovaara laulattaa toivevirsiä hengellisiä lauluja.

VAPAAEHTOISTEN KIITOSJUHLA

Kaikille seurakunnan vapaaehtoisille tarkoitettu kiitosjuhla ti 16.1. klo 18 Salon seurakuntatalossa. Ruokailu, kahvit, ohjelmassa mukana Hassut Haahkat, musiikkia, visailua ja vapaa sana. Ilmoittautuminen seurakunnan nettisivuilla ja diakoniatuomistoon ma-to klo 10–12 puh. 044 774 5216.

Tuomasmessu

Salon seurakunnassa on alkamassa säännöllinen Tuomasmessutoiminta. Ensi vuoden kalenterissa on jo kuusi messua eri puolilla seurakuntaa ja tämän lisäksi muita tuomashenkisiä tilaisuuksia. Lisää on järjestettävissä, kun riittävä määrä vapaaehtoisia saadaan mukaan toimintaan. Tuomasmessun tukirankana ovat messumusiikki ja vapaaehtoisten merkittävä rooli eri osioissa. Messu on ekumeeninen ja kutsuu mukaan erityisesti kaikki Tuomaat ja muut uskossaan hapuilevat. Tuomasmessussa painottuu rukous sen eri muodoissa.

Messuun tarvitaan vapaaehtoisia mm. seuraaviin tehtäviin: juontaja, tervetuloitovottajat, ehtoollisavustajat, rukouskeskustelijat, siunaajat, tekstinlukijat, kolehdinkantajat, rukousalttarien valmistelijat... Kaikkiin tehtäviin on mahdollisuus saada opastus. Liturgina on pappi ja musiikkia johtaa kanttori tai muu ammattimuusikko. Muut tehtävät ovat avoinna kaikille.

Tuomasmessu on yhteisöllinen tapahtuma myös toteutuksen osalta. Kutsu myös kaverisi mukaan. Ilmoita kiinnostukseksi, niin saat lisätietoa:

Airi Maaheimo: airimaa@gmail.com, Mirja Kivilahti: mirja.kivilahti@gmail.com, Katarina Tuovinen: katarina490@gmail.com, Satu Syrjälä: satu.m.syrjala@gmail.com

Kokoontuminen toiminnasta kiinnostuneille su 3.3. messun jälkeen noin klo 11.15 Halikon seurakuntatalossa, Vasankantie 31.

Myyjäistuotteita ennakkotilauksesta

Tilaus tulee tehdä viimeistään to 7.12. Henna Seppälälle puh. 044 774 5214 tai sähköpostilla henna.seppala@evl.fi. Kun tilauksesi on huomioitu, saat kuittausviestin. Tilaukseen tulee laittaa tilaajan nimi ja puhelinnumero. Tilaus on sitova. Tuotteet noudetaan Salon seurakuntatalosta (Kirkkokatu 6)

la 16.12. klo 14–17. Maksu käteisellä, pankkikortilla tai Mobile Paylla. Tuotto lyhentämättömänä Salon seurakunnan nimikkolähtien ja -kohteiden työhön Suomen Lähetysseuran kautta. Tuotteiden pakkaamiseen tarvitaan apukäsiä. Lisätietoja ja ilmoittautuminen talkoolaiseksi puh. 044 774 5214/Henna.

UNSPLASH

ENNAKKOON TILATTAVAT TUOTTEET

Kaikki tuotteet ovat laktoosittomia. G=gluteeniton.
Laatikat: pieni 0,4 l/4 € ja iso 0,8 l/7 €

• Joululaatikat

- imelletty perunalaatikko 0,8 l
- lanttulaatikko (G) 0,8 l ja 0,4 l
- porkkanalaatikko (G) 0,8 l ja 0,4 l
- maksalaatikko rusinoilla (G) 0,8 l ja 0,4 l
- maksalaatikko ilman rusinoita (G) 0,8 l ja 0,4 l

• Kuivakakut

- hedelmäkakku (n. 600 g) 12 €
- taatelikakku (n. 600 g) 12 €
- kakku-mix 12 € (Vironperän vieraskakku n. 400 g ja mummon suklaakakku n. 400 g)

• Kaalipiirakka (n. 400 g) 10 €

• Saaristolaisleipä, kokonainen 8 €

• Saaristolaisleipä, puolikas 4 €

• Piimälimppu 5 €

• Omenakanelibostonpulla (n. 800 g) 12 €

• Pullapitko (25 cm) 6 €

• Rovastin parempi sinappi (150 g) 6 €

Lisäksi on mahdollista tukea nuorten matkaa hiihtolomalla 2024 Kreikkaan Paavalin jalanjäljille tilaamalla seuraavia tuotteita:

• Maustekakku (n. 900 g) 14 €

• Tiikerikakku (n. 900 g) 14 €

• Suklaakakku (n. 900 g) 14 €

• Juustokakku (vaihtoehdot kinuski-puolukka, glögi ja piparkakku) 25 €

• Piparikuusi 12 €

Myyjäisiä ja adventtikahviloita

HALIKON SEURAKUNTATALOSSA

Su 10.12. Kauneimpien Joululaulujen jälkeen klo 19–20. Myynnissä leivonnaisia, omenoita, ternimaitoa, käsitöitä, kortteja, kalentereita. Onnenpyöräarpajaiset. Myös rysäläiset mukana myymässä tuotteitaan. Arpavoittoa ja myytävää lähetystyön hyväksi voi tuoda klo 16–18.

KIIKALAN SEURAKUNTATALOSSA

Su 3.12. perhemessun jälkeen klo 14–15. Myynnissä hunajaa, kortteja, kalentereita, kynttilöitä, käsitöitä ja leivonnaisia lähetystyön hyväksi. Myytävää vastaanotetaan ennen jumalanpalvelusta seurakuntatalossa. Mukana myös Kiikalan Kelopartion tarpojaryhmä, jolla myynnissä mm. itse askarreltuja avaimenperiä ja takkasytykkeitä. Onnenpyöräarpajaiset. Anneli Korvenmäen Huvinummen pienoiskyläyhteisö näytteillä.

KOSKEN SEURAKUNTATALOSSA

Su 17.12. klo 14–17 Kosken seurakuntatalossa. Kahvia, glögiä ja ostoksia ennen Kauneimpia Joululauluja (klo 15) tai niiden jälkeen. Myytävää (leivonnaisia ja käsitöitä) lähetystyön hyväksi vastaanotetaan.

MARTTILAN SEURAKUNTATALOSSA

Su 3.12. messun jälkeen noin klo 11–13. Myytävänä joulupuuroa, torttukahvit, leivonnaisia ym. Arpajaiset. Tuotto lähetystyölle. Myytävää vastaanotetaan (ei arpavoittoa).

SALON SEURAKUNTATALOSSA

Su 10.12. klo 13–20. Käsityöpiirin kutomia sukia (myös isoja miesten kokoja), pipoja, kintaita ja huiveja sekä Puupäiden valmistamia leikkuulautoja, puulastoja, ikonitelineitä, linnunruokinta-automaatteja, puunkantotelineitä yms. Lisäksi myynnissä

kortteja ja kirjoja. Tuotto lyhentämättömänä Nepaliläisten kastittomien tyttöjen koulunkäynnin tukemiseen Suomen Lähetysseuran kautta.

SUOMUSJÄRVEN SEURAKUNTAKESKUKSESSA

La 16.12. klo 10–14. Mukana yhdistyksiä ja yksityisiä myyjiä. Myyntipaikka 10 € Salon seurakunnan diakoniatyölle. Paikkavaraukset p. 040 869 7284 / Erja Mäki.

SÄRKISALON SEURAKUNTAKODISSA

La 16.12. klo 12–14 Särkisalon seurakuntakodissa.

VASKION SEURAKUNTAKODISSA

Su 10.12. klo 16–17. Tarjolla myös joulupuuroa ja kahvit. Tuotto lähetystyön hyväksi. Myytävää ja arpavoittoa otetaan vastaan ennen klo 15 alkavia Kauneimpia Joululauluja.

Aikuisten toimintaa

Tiedot toiminnasta viikkoilmoituksissa ja netissä www.salonneurakunta.fi/tapahtumat.

KÄSITYÖPIIRIT JA -KERHOT

- Muurlan seurakuntakodissa 25.1. alkaen parillisilla viikoilla to klo 13.
- Perniön seurakuntatalossa ke 13.12., 17.1. ja 31.1. klo 12.
- Salon kirkon sivusalissa (sukkapiiri) 17.1. alkaen ke klo 10–12.
- Salon srk-talon kerhotila Valkamassa (kansainvälinen käsityöpiiri) ke klo 11–14.
- Toijan Valopilkussa 23.1. alkaen parillisilla viikoilla ti klo 13.
- Suomensjärven srk-keskuksessa 22.1. alkaen parillisilla viikoilla ma klo 12.

RAAMATTU- JA RUKOUSPIIRIT

- Halikon kirkossa 14.12. saakka to klo 18, sen jälkeen seurakuntatalon alasalissa.
- Kiikalan seurakuntatalossa parillisilla viikoilla to klo 13.
- Muurlan seurakuntakodissa ma klo 18.30.
- Ollikan seurakuntakodissa parillisilla viikoilla ke klo 13.
- Ollikan seurakuntakodissa raamattupäivä 28.2.–27.3. ke klo 18. Mukana raamattukouluttaja/evangelista Tomi Stenvall.
- Rekijoella Koivusilla parittomilla viikoilla ti klo 18.30, Reväntie 181. Rukousaiheet: pirkko.koivunen@evl.fi tai 044 735 8622.
- Salon kirkon sivusalissa Toivoa naisille -piiri ti 12.12. klo 16.
- Salon srk-talon Kabinetissa naisten raamattupiiri 11.12. saakka ja 8.1. lähtien ma klo 18.

MUITA KERHOJA JA PIIREJÄ

- Arvonkammari ti 12.12. ja 9.1. alkaen parillisilla viikoilla ti klo 13 Ollikan seurakuntakodissa.
- Eläkeläisten iltapäiväkerho ti 12.12. (puurojuhla) ja 16.1. klo 13 Kiskon seurakuntatalossa.
- Iltarusko ma 4.12. (puurojuhla) ja 15.1. klo 13 Särkisalon seurakuntakodissa.
- Inkeriläisten suomen kielen lukupiiri ti klo 10 Salon seurakuntatalon kerhotila Valkamassa.
- Juttukammari ke klo 15–17 Diakoniakeskuksessa, Torikatu 6. Avoin keskusteluryhmä mielenterveyskuntoutujille.
- Keskiviikkokaffet 13.12. klo 13 Särkisalon seurakuntakodissa, mukana Lucia.
- Kontaktipiiri näkövammaisille läheisineen ke 24.1. klo 13 Diakoniakeskuksen ryhmätalassa, Torikatu 6.
- Kuorot: www.salonneurakunta.fi/musiikki.
- Lukupiiri ti 12.12. klo 15 Vaskion srk-kodissa, vetäjänä Anne Järvinen.
- Naisten iltana ma 4.12. klo 18 Perttelin seurakuntatalon Yhteiskammarissa, vetäjinä vapaaehtoisia.
- Naisten joulupuuro ma 11.12. klo 17 Perniön seurakuntatalossa, mukana Pirkko Koivunen.
- Porinapiiri ma 11.12. ja 8.1. alkaen parillisilla viikoilla klo 10 Diakoniakeskuksessa.
- Seurakuntapiiri to 7.12. klo 10 Kiikalan seurakuntatalossa.
- Siskon Kamarin keskustelu- ja askartelupiiri 17.1. alkaen parittomilla viikoilla ke klo 12–14 Ollikan seurakuntakodissa.

- Tiistaikahvit 12.12. klo 10–12 Marttilan seurakuntatalossa.
- Tutun tupa ke 13.12. klo 9 Kosken seurakuntatalossa.
- Työkäisten miesten ja miesten piirien ehtoollishartaus ke 13.12. klo 18 Vaskion kirkossa, tarjoilu srk-kodissa.
- Uskon aakkoset -piiri to 7.12. ja 11.1. klo 13 Suomensjärven srk-keskuksessa.
- Varttuneen väen kerhot: Angelniemen seurojentalossa ke 24.1. klo 14, Halikon srk-talossa to 25.1. klo 13, Muurlan srk-kodissa ke 13.12. (puurojuhla) sekä 24.1. klo 13 ja Vaskion srk-kodissa ma 15.1. klo 13.
- Ystäväpiiri tiistaisin 5.12. asti ja 9.1. lähtien klo 11.30 Perttelin seurakuntatalon kahviossa. * 5.12. pikkujoulutunnelmissa.

MUUTA TOIMINTAA

- Aamulenkki Perniön seurakuntatalolta ke 13.12. ja 10.1. lähtien parillisilla viikoilla ke klo 8.30. Lenkin jälkeen kahvi ja aamun Sana.
- Hyvän mielen kävely ma 4.12. klo 10 Kosken seurakuntatalolta.
- Jumpparyhmät: Vapaaehtoisten ohjaamaa jumppaa ikäihmisille, kevätkausi alkaa viikolla 2. Naisten tuolijumppa ti klo 10 ja miesten jumppa ke klo 9 Salon seurakuntatalossa. Tuolijumppa ti klo 10 Ollikan seurakuntakodissa.
- Kristittyjen yhteinen rukousilta pe 15.12. klo 18 Salon seurakuntatalon Galleriasalissa.
- Lähetyksen iltapäivä ti 16.1. klo 14 Marttilan seurakuntatalossa.
- Saunaillat Liparimajalla Koskella klo 16–19: Naisten saunailta ti 12.12. ja Miesten saunailta ke 13.12. ja 10.1.
- Valopilkkuilta parittomilla viikoilla ti klo 18 kerhotila Valopilkussa, Toijassa. Sanaa ja sumppia.
- Yhteiskristillinen iltana ti klo 18.30 Ollikan srk-kodissa.

JOULUISIA JUHLIA

- Halikon alueen varttuneen väen joulujuhla ti 12.12. klo 12 Halikon seurakuntatalossa. Ilmoittautuminen kyytiä ja ruokailua varten viimeistään 5.12. diakonia-toimistoon, p. 044 774 5216 ma-to klo 10–12.
- Kiikalan ja Suomensjärven seurakuntaväen joulujuhla ke 13.12. klo 13 Kiikalan seurakuntatalossa. Ilmoittautuminen kuljetukseen viimeistään 5.12. netissä tai ma-to klo 10–12 p. 044 774 5216, myös tekstiviestillä.
- Kuusjoen seurakuntaväen joulujuhla pe 8.12. klo 12 Kuusjoen seurakuntatalossa.
- Sley:n perinteinen adventtijuhla su 10.12. klo 18 Marttilan seurakuntatalossa. Ari Norro ja Mari-Liisa Havukainen. Siionin kanteleen joululauluja Hannu Iolan säestyksellä.
- Joulujuhla ke 13.12. klo 12 Perttelin seurakuntatalossa. Järj. yhdessä Eläkeliiton Perttelin yhdistyksen kanssa.
- Seurakuntaväen joulujuhla ma 18.12. klo 12 Perniön seurakuntatalossa. Jouluruoka 20 €. Ilmoittautumiset 11.12. mennessä ma-to klo 10–12 p. 044 774 5216.

Huoltajien ja kummien rippikoulupäivä

Kutsumme vuonna 2024 riparille osallistuvien nuorien huoltajia ja kummeja viettämään talvista leiripäivää su 21.1. klo 10–16 Kesä-Angelan leirikeskukseen, Angelantie 77. Päivän aikana tehdään samanlaisia juttuja, mitä riparillakin tehdään. Tutustutaan toisiimme, lauletaan, leikitään ja vietetään hartautta. Jaamme yhdessä rippikoulumuistoja ja pohdimme, miltä rippikoulu-

ikäisen nuoren elämä näyttää tänä päivänä huoltajien ja kummien näkökulmasta. Mukana seurakunnan työntekijöitä. Päivän aikana tarjolla lounas ja kahvit. Päätteeksi sauna lämpöä halukkaille. Tarvittaessa järjestämme kimpakyytejä. Ilmoittautuminen: www.salonneurakunta.fi/rippikoululaisille. Lisätietoja: Vilho Routasalo, p. 044 774 5290, vilho.routasalo@evl.fi.

NUORTEN AIKUISTEN TAPAAMINEN

Su 17.12. klo 15–17 Salon seurakuntatalon nuorten tila Satamassa. Tapaaminen 18–30-vuotiaille, tarjolla

pientä purtavaa, tutustumista, yhdessäoloa ja jouluisia ohjelmia. Mukana Simppa, Rulle ja Lasse.

A. OHRANEN

ILON JA VALON ILTA

Su 14.1. klo 19 Vaskion kirkossa. Iltatee/kahvi seurakuntakodissa. Illoilla on juhlavuosi, sillä ensi vuonna tulee 10 vuotta ensimmäisestä illasta. Vuoden ensimmäisen illan vieraana on muusikko Pekka Simojoki. Hän on yksi tämän hetken tuotteliaimpia ja tunnetuimpia suomalaisia gospelmuusikoita ja hengellisten laulujen tekijöitä.

PYHÄ PERTELISSÄ

Yhteistä pyhäpäivää vietetään Perttelin seurakuntatalossa su 14.1. klo 12. Vieraana on Kärrin väki, jotka tulevat kertomaan Kärrin ratsutilan historiasta sekä viime kesänä tehdystä historiallisesta miekkalöydöstä. Ruokailua varten ilmoittautumiset 9.1. mennessä tekstiviestillä p. 044 774 5331/Raisa. Ilmoita myös erityisruokavaliot.

EKUMEENINEN HARTAUKSEKSI RUKOUSVIIKOLLA

Kristittyjen ykseyden ekumeenista rukousviikkoa vietetään 18.–25. tammiukuuta. Rukousviikon otsikkona on Rakasta Herraa, Jumalaasi ... ja lähimmäistä niin kuin itseäsi. Salossa pidetään ekumeeninen hartaus to 18.1. klo 18 Salon kirkossa, Kirkkokatu 7. Mukana ovat Salon eri kristilliset kirkot ja yhteisöt.

JUMALANPALVELUSKOULUTUSTA HALIKOSSA

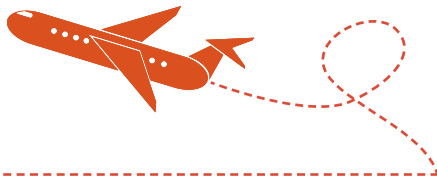
La 13.1. klo 14–16.30 Halikon seurakuntatalossa ja Halikon kirkossa. Koulutus antaa valmiuksia toimia messuavustajana. Koulutus sisältää mm. vinkkejä esirukouksen laadintaan, tekstinlukemisen harjoittelua, tietoa kirkkomme ehtoollisteologiasta ja ohjeita ehtoollisavustukseen käytännössä. Kanttorilta kuullaan opetusta virsilaulujen ja hengellisten laulujen merkityksestä. Kouluttajina Halikon alueen työntekijät aluekappalainen Erkki Kiiski, seurakuntapastori Mari Vihinen ja kanttori Jukka Saarinen.

USKO ARJESSA -ILLAT

Kansanlähetyksen, seurakunnan ja STEP-opintokeskuksen yhdessä järjestämät illat tarjoavat raamattuopetusta ja muuta hengellistä ajattelemisen aihetta. Illoissa on vierailija ja mukana myös seurakunnasta pappi ja kanttori. Laulukirjana käytetään Viisikielistä, ja iltaan voi tuoda esirukouspyyntöjä. Illat pidetään klo 18.30 Salon seurakuntatalossa, Kirkkokatu 6. Ensimmäinen iltana pidetään 24.1., vierailijana Hannu Heinonen. Ke 28.2. vieraana on Seppo Niemeläinen, 20.3. Ilkka Ryttilahti ja 17.4. Aija Sairanen.

RETKIÄ JA MATKOJA

- Laskettelumatka Himokselle la 3.2.2024. Hinta 30 €/hlö sis. matkat ja ruuan, mutta ei hissilippuja. Ilmoittautuminen alkaa 1.1.24 nettisivujen kautta. Lisätietoja viikkoilmoituksissa lähempänä.
- Matka Unkariin 14.–21.10.2024. Tarkoitus lähteä tervehtimään Salon ystävyseurakuntaa Unkarin Nagykanizsassa. Matkaan sisältyy ohjelmaa myös ainakin Pécsin kaupungissa. Lisätietoja ohjelmasta, hinnasta, ilmoittautumisesta ym. tulee kevätpuolella, mutta jos kiinnostaa, niin varaa aika kalenteriisi jo nyt!

Rukous, läsnäolo ja yhdessäolo antavat voimaa

SARI-JOHANNA KUITTILO

SARI-JOHANNAN
HAASTATTELU: MARJA ROIKO
LÄHDE: HELI VUOHELAINEN/SUOMEN
LÄHETYSSEURA,
ARTIKKELI NETISSÄ 3.11.2023

Hamasin ja Israelin sota koettelee rajusti Gazaa ja Israelia. Sota heijastuu myös Länsirannalle, jossa monet perheet ovat menettäneet toimeentulonsa ja väkivalta on lisääntynyt. Israelin asettamat tiukat liikumisrajoitukset estävät Länsirannalta ja Gazasta tulevien työntekijöiden pääsyn työpaikoilleen Israelin puolelle. Turistivirat tyrehtyvät nopeasti Länsirannalla, kun alueen konflikti leimahti liekkeihin. Tällä on iso vaikutus esimerkiksi turismista elävällä Betlehemin seudulla. Monet eivät pysty maksamaan vuokriaan, koska minkäänlaisia tuloja ei ole.

Hamasin hyökkäyksen jälkeen Israelissa ja Palestiinalaisalueella on kuollut ja loukkaantunut kymmeniä tuhansia ihmisiä ja lisää uhreja tulee koko ajan. Vaikka suurin osa uhreista onkin Gazan alueelta, myös Länsirannalla väkivaltaisuudet Israelin armeijan, siirtokuntalaisten ja palestiinalaisten välillä ovat kiihtyneet. Ihmiset eivät tunne oloaan turvalliseksi poistuessaan kotoaan, ja hyökkäyksiä tehdään myös koteihin.

Kriisityötä onlinein kautta

Lähetysseuran diakonian ja psykososiaalisen tuen asiantuntija Sari-Johanna Kuittilo on päivittäin yhteydessä Israelin ja Länsirannan paikallisiin työntekijöihin Teamsin ja Zoomin välityksellä. Hän käy keskusteluita niiden työntekijöiden kanssa, jotka auttavat ihmisiä kriisialueilla ruohonjuuritasolla. Paikallisilla työntekijöillä on mahdollisuus käyttää Teamsia ja Zoomia, ja vaihtolovelvollisuus toteutuu suojatussa yhteydessä.

– Yksilökeskustelut ja kriisityö onlinein kautta on tärkeää. Tuemme paikallisia toimijoita heidän jaksamisessaan. Tarjoamme keskusteluapua ja menetelmiä kou-

Kummikoulujen henkilökuntaa voimaannuttamispäivässä.

lujen opettajille ja muille työntekijöille, jotta he jaksavat itse ja saavat toimintamenetelmiä kriisityöskentelyyn koululaisten ja perheiden parissa, Sari-Johanna kertoo.

– Perheet kriisialueilla ovat erittäin traumatisoituneita. Kivun ja tuskan purkamisen on tärkeää ensiapua. Kristillisten arvojen mukaan keskitymme auttamiseen ja voimavarojen antamiseen kauhun keskellä.

Diakoniatyö auttaa

Lähetysseura on myöntänyt Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilaisen kirkon diakoniatyöhön 30 000 euron lisärahoituksen, jolla tuetaan erityisesti toimeentulonsa menettäneitä perheitä.

Kirkko tarjoaa perheille ruoka-avun lisäksi tukea vuokriin tai sähkö-, koulu- ja sairaanhoitokuluihin. Lisäksi kirkko auttaa Länsirannalle jumiin jääneitä gazalai-

sia työntekijöitä, jotka eivät tällä hetkellä pääse palaamaan koteihinsa. Näille työntekijöille diakoniaosasto toimittaa hätä-apupaketit, jotka sisältävät ruokaa, hygieniatarvikkeita, peitot ja vaatteita.

Osa lisätuesta käytetään luterilaisten koulujen työntekijöiden ja oppilaiden hengen hyvinvoinnin tukemiseen. Diakoniaosaston järjestämät työpajat ja voimaannuttamispäivät auttavat selviytymään jatkuvan konfliktin aiheuttamasta stressistä, ahdistuksesta ja traumasta.

Lähetysseura on jo aiemmin myöntänyt katastrofirahastostaan 75 000 euroa Itä-Jerusalemessa sijaitsevan Luterilaisen maailmanliiton sairaalan toimintaan.

– Länsirannan puolella ei ole toimivaa sosiaalisysteemiä. Osalla ihmisistä on vakuutus, mutta he eivät pääse Israelin puolelle lääkäriin tällä hetkellä, Sari-Johanna kertoo.

– Kun toimeentulo on loppunut, merkitsee se sitä, että konkreettisesti tulot ovat

SUOMEN LÄHETYSSEURA

Kuva Augusta Victoria -sairaala Itä-Jerusalemista.

loppuneet. Yhteiskunnassa ei ole minkäänlaista sosiaalitukea. Perheet ovat jo entuudestaan eläneet toimeentulon rajalla. On myös perheitä, joilla ei ole perheyhteisönsään niitä, jotka voisivat antaa omastaan.

**SALON⁺
SEURAKUNTA**

salonseurakunta@evl.fi
www.salonseurakunta.fi

SEURAKUNTATOIMISTO

Kirkkokatu 6, 3. krs puh. 02 774 5206
avoinna ma-to klo 9-13, pe suljettu
salonseurakunta@evl.fi

Kirkollisten toimitusten (kaste, vihkiminen, hautaus) ja tilojen varaaminen.

VIRKATODISTUKSET JA SUKUSELVITYKSET

Porin aluekeskusrekisteri
arkisin klo 9-15
puh. 044 730 9605
porinaluekeskusrekisteri@evl.fi

Salon toimipiste:
Vaskiontie 31, Halikko

HAUTA-ASIAT JA TALOUSTOIMISTO

Kirkkokatu 6, 3. krs
ma-to klo 9-13
puh. 02 774 5200
hauta-asiat 02 774 5209
(hautapaikat, hautojen hoito)

DIAKONIA

Yhteydenotot diakoniatyöhön:

ma-to klo 10-12
puh. 044 774 5216
diakoniatoimisto.salo@evl.fi
Yhteydenotto pyynnön voi jättää myös
teksti- tai WhatsApp-viestillä, vastaajaan
tai sähköpostiin.

PERHEIASIAIN NEUVOTTELUKESKUS

Salon seurakuntatalo, 2. krs
käynti Torikatu 6 (sisäpiha)
Ajanvaraus ti ja to klo 12-13
puh. 044 774 5217
perheneuvonta.salo@evl.fi

VAPAAEHTOISTYÖ

Koordinaattorina
diakoni Sanna Saramo
puh. 044 774 5296
vapaaehtoistyö.fi/salo.

APUA TARVITAAN!

SUOMEN LÄHETYSSEURA

IBAN:

FI38 8000 1400 1611 30

BIC:

DABAFIHH

Viitenumero:

4074375003591558

MobilePay:

17550

Rahankeräyslupa:

RA/2020/1538

Sari-Johanna kertoo, että Länsirannan sairaaloissa otetaan vastaan vain sodan käynnissä loukkaantuneita, ja pitkäaikaisairaatt eivätkä pääse hoitoon. Osalla ihmisistä ei ole mitään vakuutusta ja heillä ei ole varaa ostaa lääkkeitä.

Myös lasten koulunkäynti on kriisissä. Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilaisella kirkolla on yhteensä neljä koulua. Niissä on kaikkiaan yli 2 000 oppilasta. Kouluissa on tarve psykososiaaliselle ja myös rahalliselle tuelle.

- On paljon perheitä, jotka eivät pysty maksamaan lasten koulumaksuja. Diakoniatyö auttaa koulunkäynnin jatkamisessa, kertoo Sari-Johanna.

Yhteisöllisyys kantaa kriisissä

Kriisin keskellä korostuu yhteisöllisyyden merkitys. Sari-Johanna kertoo, että paikallisille ihmisille rukoilemisen merkitys on valtava. Ihmiset jaksavat Jumalan voimalla eteenpäin.

- Israelin ja Palestiinan puolella ihmisille on tärkeää kokoontua yhteen ja jakaa kokemuksia. Ympärillä olevat ihmiset ja yhdessä kokeminen kantaa ja antaa voimaa.

- Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää, että ihmiset tukevat ja pysyvät rinnalla. Kristillisten arvojen pohjalta lähestytään ihmisiä inhimillisestä käsin, ei asiakeskeisesti, Sari-Johanna rohkaisee.

Erästä päiväkirjasta

TEKSTI: TIMO VIITANEN

KUVA: PIXABAY

24.12.

Pakko täältä on päästä pois. En minä voi loppuiäksi tännekin jäädä.

25.12.

No ni. Tämä on kyllä vielä oudompi paikka kuin olin kuvitellut.

26.12.

Eilen yöllä tuli jotain parrakkaita setiä katsomaan minua. Näin meidän kesken pakko sanoa, että ne haisivat lampailta. Toisaalta täällä kyllä muutenkin haisee lampaalta ja leh-mältä ja ties miltä.

Ne sedät yrittivät laulaa jotain laulua, mitä jotkut ihan oudot sedät olivat tulleet laulamaan. Ja sitten ne olivat sanoneet, mistä minut löytää. Ei se laulu tainnut ihan oikein mennä. Korvamato kumminkin: nyt se soi päässä. Toisaalta en minä kyllä osaa vielä mitään muitakaan lauluja. Ehkä minä vielä opin. Äiti ainakin laulaa minulle joskus. Äiti on tosi kiva.

28.12.

Joku professori oli kuulemma sanonut, ettei minua luultavasti ole olemassa. Äiti katsoi pitkään ja mutisi, että sopisi professorin tulla vaihtamaan vaippoja, niin tietäisi.

29.12.

Tuntuu siltä, että joka päivä tulee uusia asioita. Täällä tehdään monia juttuja kummasti - ette uskoisi, jos kertoisin. Olisi kyllä helpompi, jos osaisin puhua. Voisi edes kysyä.

1.1.

Nimpparien viettäminen tekee kipeää. Jos olisin tiennyt, olisin

juhlinut matkoilla. Toisaalta nyt sitten tiedän, mikä minun nimeni on. Onkohan se tärkeää?

2.1.

Olen kuulemma myyttinen. En ole ihan varma, mitä se tarkoittaa. Onkohan myyttinen sitä, että haluaa maitoa?

3.1.

Jos haluaa maitoa, on kuulemma nälkäinen eikä myyttinen. Ehkä en sittenkään ole myyttinen.

5.1.

Olenkin nyyttinen. Siitäs saatte!

6.1. (aamuyöstä)

Taivaalla on iso, hieno tähti. En ole nähnyt sitä ennen. En ole kyllä nähnyt kaikkia muitakaan tähtiä vielä. Äiti sanoi, että se on minun ikioma tähteni. Hienoa, että minulla on oma tähti.

6.1. (iltapäivällä)

Tänään tuli jotain partaukkoja käymään ja katsomaan minua. Ne näyttivät aika vanhoilta. Äiti sanoi, että ne olivat viisaita. Ne toivat minulle lahjojakin. En minä niistä lahjoista paljon ymmärtänyt, mutta mukavia setiä ne tuntuivat olevan. Äiti sanoi

kyllä, että ne olivat hienoja lahjoja. Ja olivat ne jännännäköisiä (lahjat siis, ei sedät), ja yksi lahja haisi hyvältä. Mutta sitä minä en saanut koskettaa, kun äiti sanoi, että "pop-paa!" ja veti minut kauemmaksi. En ole ihan varma, miksi. Kysyisin äidiltä, jos osaisin puhua. Kyllä täytyy opetella puhumaan, eihän tästä muuten tule mitään.

2.2.

Tänään matkustettiin isoon kaupunkiin ja siellä menttiin johonkin isoon taloon, missä oli paljon ihmisiä. Oli siellä koko perhe. Jostain syystä meillä oli mukana pari kyyhkystä. Tu-liaisista varmaankin. Siellä isossa talossa joku oikein tosi vanha mies tuli sanomaan äidille, miten hienoa hänestä oli nähdä minut. Sitten se mies alkoi laulaa. Äitiä selvästi vähän nolotti. Sitten se mies sanoi äidille jotain, mistä äiti vähän pelästyi. En tiedä, mitä se oli. Mistähän tässä kaikessa oikein on kysymys? Kyllä pitäisi osata puhua, olisi niin paljon helpompaa selvittää näitä juttuja.

[Päivämätön]

Äiti on ollut koko päivän ihan erilainen kuin yleensä. Joku sanoi, että hän on huolissaan. En tiedä, mitä se tarkoittaa, mutta en halua, että äiti on huolissaan.

[Päivämätön]

Tänään lähdettiin ratsastamaan aasilla johonkin - minä, äiti ja se partamies, joka asuu meillä. Kaikki ovat huolissaan, jos olen ymmärtänyt oikein, mitä se on, että ollaan huolissaan. Ei tämä varmaan mikään eväretki ole.

[Päivämätön, erilaisella paperilla]

Äiti kertoi, että nyt on turvallista palata kotiin. En kyllä muista siitä oikein mitään. Onkohan sielläkin pyramideja?

TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

tiedotus.salo@evl.fi

Seurakunnan toimintaa ilmoitetaan:

• Viikkoilmoituksissa Salon seudun Sanomissa, Auranmaan Viikkolehdessä, Salonjokilaaksossa ja Perniönseudun Lehdessä.

• www.salonseurakunta.fi

Seuraava Seurakuntasanomat-lehti ilmestyy 16.3.2024.

SEURAKUNTA SOMESSA

5/2023

Julkaisija

Salon seurakunta
www.salonseurakunta.fi

Toimitus

Päätoimittaja
Kirkkoherra Timo Hukka
p. 0400 784 322
timo.hukka@evl.fi

Toimitussihteeri

Marja Roiko
p. 044 774 5305
marja.roiko@evl.fi

Seurakunta

Sivunvalmistus

Salon Seudun Sanomat Oy
Ari Hakulinen

Jakelu Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy ja Posti Oy

Paino

Salon Lehtitehdas,
Salo 2023

Painos 26 552 kpl

MARTTILAN KIRKKO: AIJA HAAPALAINEN

Joulukirkkoja aatosta loppiaiseen

JOULUAATTO 24.12.

SANAJUMALANPALVELUS KLO 10

- Uskelan kirkossa, radiointi Järviradiossa 102,9 MHz

AATTOHARTAUS KLO 13

- Helisnummen kappelissa

AATTOHARTAUS KLO 14

- Halikon kirkossa
- Kiikalan kirkossa
- Kiskon kirkossa
- Kuusjoen kirkossa
- Teijon kirkossa
- Vaskion kirkossa

AATTOHARTAUS KLO 15

- Helisnummen kappelissa
- Isokylän (emäkirkon) hautausmaalla
- Kosken kirkossa
- Perttelin kirkossa
- Särkisalons kirkossa
- Uskelan kirkossa

AATTOHARTAUS KLO 16

- Angeliemen kirkossa
- Halikon kirkossa
- Muurlan kirkossa
- Perniön kirkossa
- Salon hautausmaan kappelissa
- Suomensjärven kirkossa

JOULUYÖN MESSU

- Marttilan kirkossa klo 22
- Perniön kirkossa klo 22
- Uskelan kirkossa klo 22

JOULUPÄIVÄ 25.12.

JOULUKIRKKO KLO 8

- Kiikalan kirkossa
- Kiskon kirkossa
- Kuusjoen kirkossa
- Särkisalons kirkossa

JOULUKIRKKO KLO 9

- Halikon kirkossa

JOULUKIRKKO KLO 10

- Muurlan kirkossa
- Perttelin kirkossa
- Salon kirkossa
- Suomensjärven kirkossa
- Yliskylän kirkossa

CHRISTMAS DAY EUCHARIST

in Salo Church at noon 12:00

JULDAGENS SVENSKA GUDSTJÄNST

i Halikko kyrka kl 15

TAPANINPÄIVÄ 26.12.

- Kauneimmat joululaulut -messu Uskelan kirkossa klo 10
- Iltamessu Halikon kirkossa klo 18
- Kauneimmat joululaulut -messu Teijon kirkossa klo 18
- Kynttilävaellus Kosken kirkolta kappelille klo 18

VIATTOMIEN LASTEN PÄIVÄ 28.12.

- Enkelikirkko Kiikalan kirkossa klo 18

UUDENVUODENAATTO 31.12.

- Messu Halikon kirkossa klo 10
- Sanajumalanpalvelus Salon kirkossa klo 17
- Musiikillinen iltahartaus Perniön kirkossa klo 18

UUDENVUODENPÄIVÄ 1.1.

- Messu Halikon kirkossa klo 10

LOPPIAINEN 6.1.

- Messu Kosken kirkossa klo 10
- Messu Muurlan kirkossa klo 10
- Messu Perttelin kirkossa klo 10
- Messu Särkisalons kirkossa klo 10
- Messu Uskelan kirkossa klo 10